

راز
موفقیت
رتبه‌های برتر
در یک نگاه

تطبیق طالبی

آزمون وکالت ۱۴۰۴
کانون وکلای دادگستری
با کتاب‌های چتر دانش

نام درس: آیین دادرسی کیفری
(سوال ۱۰۱ تا ۱۲۰)

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، رویروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخرآزی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

به تبلیغات نه، بلکه به واقعیات و مستندات نگاه کن.

چه موفق بشی چه ناموفق رسالت عادلانه تو اینست که
تجربه خودتو درست در اختیار داوطلبان بعدی قرار بدی
نه ما توی این فایل، سوالات کانون وکلای ۱۴۰۴ رو با کتب چتر دانش تطبیق دادیم؛
نه با شعار، با شماره صفحه و منبع دقیق.

- * می‌تونی ببینی هر سوال از کجا اومده
- * بفهمی واقعا چه قدر از آزمون، توی این منابع پوشش داده شده
- * و برای برنامه‌ریزی سال بعد، به جای حرف، روی «داده» تصمیم‌گیری

اگر از وعده‌های رنگارنگ خسته شدی،

این تطبیق، همون چیزیه که لازم داری:
سوال واقعی، منبع واقعی، تصویر واقعی از سطح آمادگیات

پاسخنامه ماده محور آیین دادرسی کیفری

- سوال ۱۰۱:** مستند به تبصره ۲ ماده ۱۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار - پنج نکته و سه سوال
- سوال ۱۰۲:** مستند به ماده ۶۶۴ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار - هفت نکته و شش سوال
- سوال ۱۰۳:** مستند به تبصره دو ماده ۲۹۶ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار - پنج نکته و شش سوال
- سوال ۱۰۴:** مستند به ماده ۲۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار سه نکته و چهار سوال
- سوال ۱۰۵:** مستند به تبصره ۵ ماده ۱۲ قانون شورای حل اختلاف
- سوال ۱۰۶:** مستند به ماده ۳۰۸ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار پنج نکته و ۱۳ سوال
- سوال ۱۰۷:** مستند به برای وحدت رویه ۸۲۰
- سوال ۱۰۸:** مستند به رای وحدت رویه ۸۶۸
- سوال ۱۰۹:** مستند به رای وحدت رویه ۸۵۴
- سوال ۱۱۰:** مستند به ماده ۳۹۷ قانون آیین دادرسی کیفری و بند ۹ ماده ۱۲ قانون شورای حل اختلاف در قانون یار دو نکته و یک سوال
- سوال ۱۱۱:** مستند به ماده ۱۲ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار سه نکته
- سوال ۱۱۲:** مستند به ماده ۶۱۸ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار - هفت نکته و شش سوال
- سوال ۱۱۳:** مستند به ماده ۲۰۳ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار - پنج نکته و سه سوال
- سوال ۱۱۴:** مستند به ماده ۵۳ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار سه نکته و چهار سوال
- سوال ۱۱۵:** مستند به ماده ۱۱۳ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار یک نکته و دو سوال
- سوال ۱۱۶:** مستند به ماده ۱۱۷ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار سه نکته و دو سوال
- سوال ۱۱۷:** مستند به ماده ۳۱۲ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار سه نکته و دوازده سوال
- سوال ۱۱۸:** مستند به ماده ۳۶۳ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار دو نکته و سه سوال
- سوال ۱۱۹:** مستند به ماده ۴۰۶ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار - ده نکته و پانزده سوال
- سوال ۱۲۰:** مستند به ماده ۲۱۷ قانون آیین دادرسی کیفری در قانون یار - ۱۳ نکته و ۱۲ سوال

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۰۱- اگر فردی از خودروی دوست خود به عنوان وسیله ارتکاب جرم استفاده کند و دادگاه کیفری مکم ضبط آن خودرو را صادر نماید در فصوص اعتراض به این تصمیم کدام مورد مطابق با مقررات قانونی است؟

الف) از جانب صاحب خودرو قابل اعتراض نیست مگر در مواردی که حکم دادگاه نسبت به امر کیفری قابل اعتراض باشد.

ب) از جانب صاحب خودرو قابل اعتراض نیست.

ج) فقط از جانب استفاده کننده از خودرو (مرتکب جرم) قابل اعتراض در دادگاه کیفری ذی صلاح است.

د) از جانب صاحب خودرو قابل اعتراض است حتی اگر حکم دادگاه نسبت به امر کیفری قابل اعتراض نباشد.

گزینه د صحیح است. مستند به تبصره ۲ ماده ۱۴۸ قانون آیین دادرسی کیفری

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چترانش

ماده ۱۴۸- بازپرس در صورت صدور قرار منع، موقوفی یا ترک تعقیب باید درباره استرداد و یا معدوم کردن اشیاء و اموال مکشوفه، که دلیل یا وسیله ارتکاب جرم بوده، از جرم تحصیل شده، حین ارتکاب استعمال شده و یا برای استعمال اختصاص داده شده است، تعیین تکلیف کند. در مورد ضبط این اموال یا اشیاء دادگاه تکلیف آن‌ها را تعیین می‌کند. بازپرس مکلف است مادام که پرونده نزد او جریان دارد به تقاضای ذی‌نفع و با رعایت شرایط زیر، دستور رد اموال و اشیاء مذکور را صادر کند؛

الف- وجود تمام یا قسمتی از آن اشیاء و اموال در بازپرسی یا دادرسی لازم نباشد.

ب- اشیاء و اموال بلامعارض باشد.

پ- از اشیاء و اموالی نباشد که باید ضبط یا معدوم شود.

تبصره ۲- متضرر از تصمیم بازپرس یا دادگاه در مورد اشیاء و اموال موضوع این ماده، می‌تواند طبق مقررات اعتراض کند، هر چند قرار بازپرس یا حکم دادگاه نسبت به امر کیفری قابل اعتراض نباشد. در این مورد، مرجع رسیدگی به اعتراض نسبت به تصمیم بازپرس، دادگاه و نسبت به تصمیم دادگاه، دادگاه تجدیدنظر استان است.

نکته ۱: مفاد ماده ۴۸ ق.آ.د.ک و تبصره‌های آن، در ماده ۲۱۵ ق.م.ا و تبصره‌های آن نیز تکرار شده

است. ماده ۲۱۵ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲: بازپرس یا دادستان در صورت صدور

قرار منع یا موقوفی تعقیب باید تکلیف اشیاء و اموال کشف شده را که دلیل یا وسیله ارتکاب جرم

بوده و یا از جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب، استعمال و یا برای استعمال اختصاص داده شده

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار

چتر دانش

است تعیین کند تا حسب مورد، مسترد، ضبط یا معدوم شود. در مورد ضبط، دادگاه تکلیف اموال و اشیاء را تعیین می کند. همچنین بازپرس و یا دادستان مکلف است مادام که پرونده نزد وی جریان دارد به تقاضای ذینفع و با رعایت شرایط زیر دستور رد اموال و اشیاء مذکور را صادر نماید: الف- وجود تمام یا قسمتی از آن اشیاء و اموال در بازپرسی یا دادرسی لازم نباشد. ب- اشیاء و اموال، بلامعارض باشد. پ- جزء اشیاء و اموالی نباشد که باید ضبط یا معدوم گردد. در کلیه امور جزایی دادگاه نیز باید ضمن صدور حکم یا قرار یا پس از آن اعم از این که مبنی بر محکومیت یا برائت یا موقوفی تعقیب متهم باشد، در مورد اشیاء و اموالی که وسیله ارتکاب جرم بوده یا در اثر جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب، استعمال و یا برای استعمال اختصاص یافته است، باید رأی مبنی بر استرداد، ضبط یا معدوم شدن آن صادر نماید. تبصره ۱- متضرر از قرار بازپرس یا دادستان یا قرار یا حکم دادگاه می تواند از تصمیم آنان راجع به اشیاء و اموال مذکور در این ماده شکایت کند و طبق مقررات در دادگاه های جزایی شکایت خود را تعقیب و درخواست تجدیدنظر نماید هرچند قرار یا حکم دادگاه نسبت به امر جزایی قابل شکایت نباشد. تبصره ۲- مالی که نگهداری آن مستلزم هزینه نامتناسب برای دولت است یا موجب خرابی یا کسر فاحش قیمت آن می گردد و حفظ مال هم برای دادرسی لازم نیست و همچنین اموال ضایع شدنی و سریع الفساد حسب مورد به دستور دادستان یا دادگاه به قیمت روز فروخته می شود و وجه حاصل تا تعیین تکلیف نهایی در صندوق دادگستری به عنوان امانت نگهداری می گردد.

نکته ۲: بازپرس باید در صورت صدور سه قرار نهایی موقوفی تعقیب، منع تعقیب یا ترک تعقیب درباره استرداد یا معدوم کردن اشیاء و اموال کشف شده که دلیل یا وسیله ارتکاب جرم بوده یا از جرم تحصیل شده یا حین ارتکاب، استعمال شده یا برای استعمال، اختصاص داده شده است، تعیین تکلیف کند. در مورد ضبط این اموال به نفع دولت، دادگاه تعیین تکلیف می کند و بازپرس صلاحیت ندارد.

نکته ۳: بازپرس مادامی که پرونده نزد او جریان دارد، مکلف است به تقاضای ذی نفع و در صورت وجود شرایط زیر، دستور استرداد اموال یا اشیای مذکور در فوق را صادر کند: ۱- وجود تمام یا قسمتی از آن اشیاء و اموال در مرحله تحقیقات مقدماتی (بازپرسی) یا رسیدگی دادگاه (دادرسی) لازم نباشد. ۲- اشیاء و اموال بلامعارض باشد (در خصوص مالکیت آنها ادعا و اختلافی وجود نداشته باشد) ۳- جزء اشیاء و اموالی نباشد که باید به نفع دولت ضبط و یا معدوم گردد.

نکته ۴: با توجه به تبصره ۱ ماده ۱۴۸ ق.آ.د.ک در تمام امور کیفری (کلیه جرائم) علاوه بر اقداماتی که بازپرس در مرحله تحقیقات مقدماتی انجام داده، دادگاه نیز باید ضمن صدور رأی (اعم از برائت یا محکومیت) در خصوص استرداد، ضبط یا معدوم کردن اشیاء و اموال مذکور در صدر ماده، تعیین تکلیف کند.

نکته ۵: با توجه به تبصره ۲ ماده ۱۴۸ ق.آ.د.ک متضرر از تصمیم بازپرس یا دادگاه در خصوص ضبط، استرداد یا معدوم کردن اشیاء و اموال مذکور در صدر ماده، حق اعتراض دارد؛ حتی اگر قرار بازپرس (قرار نهایی اعم از منع، موقوفی، ترک تعقیب و...) یا حکم دادگاه (محکومیت یا برائت)

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار

چترانش

نسبت به امر کیفری (موضوع رسیدگی) قابل تجدید نظر یا اعتراض نباشد. مرجع رسیدگی به اعتراض متهم در خصوص تصمیم بازپرس، دادگاه کیفری صالح و نسبت به تصمیم دادگاه، دادگاه تجدیدنظر استان است.

۱. آیا تصمیم بازپرس در فصول معدوم کردن یا استرداد اموال کشف شده از جرم، قابل اعتراض است؟

الف) مطلقاً خیر

ب) مطلقاً بله

ج) خیر، مگر این که قرار نهایی بازپرس قابل اعتراض باشد.

د) خیر، مگر این که دادستان با استرداد یا معدوم کردن موافق نبوده باشد.

۲. بازپرس در تصمیم نهایی درباره شفصی که با اسلحه غیرمجاز خودکشی کرده و ورثه وی نیز از کسی شکایت ندارند، چه تصمیمی باید نسبت به جرم نگهداری اسلحه غیرمجاز اتخاذ کند؟ (ارشر سراسری ۹۸)

الف) قرار منع تعقیب و دستور ضبط اسلحه و تحویل آن به وزارت دفاع را صادر کند.

ب) قرار موقوفی تعقیب و دستور ضبط اسلحه و تحویل آن به وزارت دفاع را صادر کند.

ج) قرار موقوفی صادر و پرونده را جهت تعیین تکلیف ضبط اسلحه به دادگاه ارسال کند.

د) قرار منع تعقیب صادر و پرونده را جهت تعیین تکلیف ضبط اسلحه به دادگاه ارسال کند.

۳. ضبط اموال یا اشیاء از اختیارات کدام مرجع قضایی است؟ (وکالت ۱۴۰۳)

الف) دادگاه

ب) حسب مورد بازپرس یا دادستان یا دادگاه

د) دادستان

پاسخنامه

۱. ب مستند به تبصره ۲ ماده ۱۴۸ ق.آ.د.ک.

۲. ج مستند به ماده ۱۴۸ ق.آ.د.ک. با توجه به فوت متهم، مورد از موارد صدور قرار موقوفی تعقیب است، اما در خصوص ضبط، باید توجه داشت این مورد از صلاحیت های دادگاه است و بازپرس در این خصوص صلاحیت ورود و تصمیم گیری ندارد.

الف مستند به ماده ۱۴۸ ق.آ.د.ک و ۲۱۵ ق.م.ا

ماده ۱۴۸ بازپرس در صورت صدور قرار منع، موقوفی یا ترک تعقیب باید درباره استرداد و یا معدوم کردن اشیاء و اموال مشکوفه که دلیل یا وسیله ارتکاب جرم بوده، از جرم تحصیل شده، حین ارتکاب استعمال شده و یا برای استعمال اختصاص داده شده است، تعیین تکلیف کند. در مورد ضبط این اموال یا اشیاء دادگاه تکلیف آنها را تعیین می کند.

بازپرس مکلف است مادام که پرونده نزد او جریان دارد به تقاضای ذینفع و با رعایت شرایط زیر، دستور رد اموال

تحریر

چترانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

و اشیای مذکور را صادر کند؛

الف- وجود تمام یا قسمتی از آن اشیاء و اموال در بازپرسی یا دادرسی لازم نباشد.

ب- اشیاء و اموال بلامعارض باشد.

پ- از اشیاء و اموالی نباشد که باید ضبط یا معدوم شود.

تبصره ۱- در تمام امور کیفری، دادگاه نیز باید ضمن صدور رأی، نسبت به استرداد، ضبط و یا معدوم کردن اشیاء و اموال موضوع این ماده تعیین تکلیف کند.

تبصره ۲- متضرر از تصمیم بازپرس یا دادگاه در مورد اشیاء و اموال موضوع این ماده، می تواند طبق مقررات اعتراض کند، هر چند قرار بازپرس یا حکم دادگاه نسبت به امر کیفری قابل اعتراض نباشد. در این مورد، مرجع رسیدگی به اعتراض نسبت به تصمیم بازپرس، دادگاه و نسبت به تصمیم دادگاه، دادگاه تجدیدنظر استان است.

مواد مرتبط: ماده ۷۹، ۱۴۸ و ۲۷۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۲۱۵ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: بلامعارض: بدون رقیب، بدون مانع/ معدوم کردن: از بین بردن/ مکشوفه: کشف شده

تحریریه چتر دانش

لמודاری چتر دانش

📖 **ماده ۱۴۸-** بازپرس در صورت صدور

باید درباره استرداد و یا معدوم کردن اشیاء و

قرار منع،

موقوفی یا

ترک تعقیب

دلیل یا وسیله ارتکاب جرم بوده،

از جرم تحصیل شده،

حین ارتکاب استعمال شده و یا

برای استعمال اختصاص داده شده است.

اموال مکشوفه که

تعیین تکلیف کند. در مورد **ضبط** این اموال یا اشیاء، **دادگاه** تکلیف آن ها را تعیین می کند.

بازپرس مکلف است مادام که پرونده نزد او جریان دارد به تقاضای ذی نفع و با رعایت شرایط زیر، دستور

رد اموال و اشیاء مذکور را صادر کند:

الف- وجود تمام یا قسمتی از آن اشیاء و اموال در بازپرسی یا دادرسی لازم نباشد.

ب- اشیاء و اموال بلامعارض باشد.

پ- از اشیاء و اموالی نباشد که باید ضبط یا معدوم شود.

نمودار چتر دانش

تبصره ۲- متضرر از تصمیم بازپرس یا دادگاه در مورد اشیاء و اموال موضوع این مایع تواند طبق مقررات اعتراض کند، هر چند قرار بازپرس یا حکم دادگاه نسبت به امر کیفری قابل اعتراض نباشد. در این مورد، مرجع رسیدگی به اعتراض نسبت به تصمیم بازپرس، دادگاه و نسبت به تصمیم دادگاه، دادگاه تجدیدنظر استان است.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۰۲- در جرایم ارتكابی در خارج از ایران علیه تارنمای دارای مرتبه بالای کد کشور ایران در کدام مورد دادگاه‌های ایران صلاحیت رسیدگی دارند؟

الف) اعم از اینکه مرتکب ایرانی یا غیرایرانی، باشد دادگاه‌های ایران صالح به رسیدگی هستند هر چند در سطح گسترده نباشد.

ب) فقط در مواردی که مرتکب در ایران یافت شود اعم از اینکه ایرانی یا غیرایرانی باشد.

ج) در صورتی که در سطح گسترده ارتکاب یابد اعم از اینکه مرتکب ایرانی یا غیرایرانی باشد.

د) در مواردی که جرم توسط تبعه ایران انجام شود مشروط بر اینکه رفتار ارتكابی در محل وقوع جرم باشد.

گزینه ج صحیح است. مستند به ماده ۶۶۴ قانون آیین دادرسی کیفری

ماده ۶۶۴- علاوه بر موارد پیش‌بینی شده در دیگر قوانین، دادگاه‌های ایران صلاحیت رسیدگی به موارد زیر را دارند:

الف- داده‌های مجرمانه یا داده‌هایی که برای ارتکاب جرم به‌کار رفته‌اند، که به هر نحو در سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی یا حامل‌های داده موجود در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران ذخیره شود.

ب- جرم از طریق تارنماهای دارای دامنه مرتبه‌بالای کد کشوری ایران (ir) ارتکاب یابد.
پ- جرم توسط تبعه ایران یا غیرآن، در خارج از ایران علیه سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی و تارنماهای مورد استفاده یا تحت کنترل قوای سه‌گانه یا نهاد رهبری یا نمایندگی‌های رسمی دولت یا هر نهاد یا مؤسسه‌ای که خدمات عمومی ارائه می‌دهد یا علیه تارنماهای دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران در سطح گسترده ارتکاب یابد.

ت- جرائم رایانه‌ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از هجده سال، اعم از اینکه بزه‌دیده یا مرتکب، ایرانی یا غیرایرانی باشد و مرتکب در ایران یافت شود.

نکته ۱: در بند الف ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک معیار و ضابطه صلاحیت دادگاه‌های ایران، محل ارتکاب جرم است که به صلاحیت سرزمینی هم معروف و مصطلح است، که در ماده ۳ ق.م.ا پیش‌بینی شده است. دلیل عمده، برای پذیرش این نوع از صلاحیت به لحاظ منفعت بیشتر بوده و مؤثرترین امکانات و راحت‌ترین وضعیت برای مقابله با جرائمی را که در قلمرو سرزمینی ارتکاب می‌یابند،

قانونی‌ار چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

فراهم می‌کند. به عبارت دیگر جرم، ماهیتی محلی دارد که بهترین شیوه‌ی مجازات آن، اجرای محلی آن است. البته سهولت جمع‌آوری ادله، قرائن و امارات محکمه پسند، در کنار جنبه‌های سوددهی و ارباب انگیزی مجازات‌ها را نیز، نباید نادیده گرفت؛ از طرف دیگر این قاعده و اصل، تنها به خاک کشور اشاره ندارد، بلکه هوا و آب‌های یک کشور را نیز دربر می‌گیرد. ماده ۳ ق.م.ا در این خصوص چنین مقرر داشته: «قوانین جزایی ایران درباره‌ی کلیه‌ی اشخاصی که در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرم شوند اعمال می‌شود، مگر آن‌که به موجب قانون، ترتیب دیگری مقرر شده باشد.»

نکته ۲: در کنار اصل مذکور در نکته ۲، اصل صلاحیت سرزمینی شناور نیز مطرح است. یعنی جرائم واقع در هواپیما، کشتی یا قطار که پرچم ایران را حمل می‌نمایند، در صلاحیت دادگاه‌های ایران است. در خصوص جرائم رایانه‌ای نیز چنان‌چه ثابت شود جرائم مزبور در حوزه قضایی خاصی محقق شده است، همان دادگاه براساس قاعده فوق، صلاحیت رسیدگی خواهد داشت.

نکته ۳: به طور کلی، اصل سرزمینی به دو شاخه شخصی و نوعی نیز قابل تقسیم است؛ در نوع اول منظور این است که از هرجا و مکانی فرآیند ارتکاب جرم شروع شود، محکمه کیفری همان قلمروی سرزمینی، صالح به رسیدگی است، حتی اگر دیگر عناصر متشکله آن در خارج از قلمرو، محقق و تکمیل گردد. در واقع چون نقطه شروع فرآیند گذر از اندیشه به عمل، این محل بوده، این اصل به آن تسری یافته است. اما صلاحیت سرزمینی نوعی، به محل وقوع نتیجه جرم توجه دارد؛ در مورد جرائم آنی یا رفتاری، مشکل به وجود نمی‌آید، چون شروع و خاتمه جرم مشخص است، اما در جرائم مقید و نتیجه‌ای، موضوع متفاوت است و ممکن است شروع در یک مکان باشد و نتیجه در مکان دیگری حاصل شود. بنابراین جرم در دو قلمرو واقع می‌شود و چون نتیجه مهم‌تر است، دادگاه براساس صلاحیت سرزمینی نوعی، صالح به رسیدگی به جرم خواهد بود، چون جرم مقید، در آن حوزه واقع شده است، اما با توجه به ضابطه‌های فوق، قلمرو سرزمینی، در فضای سایبر به چه صورت مشخص می‌شود؟ در این فضا، بستر ارتباطات و مبادلات الکترونیکی و ابزار دسترسی به این بستر مهم است. منظور از بستر، فضای دیجیتال یا همان یک و صفرهایی است که داده‌های الکترونیکی را تشکیل می‌دهد. هرجا مراکز تولیدکننده بسترهای الکترونیکی قرار داشته باشد _مراکز داده‌ی اینترنتی_ مراکز مزبور، جزء قلمرو حاکمیتی آن کشور محسوب می‌شود، اما ابزار دسترسی به این فضاها چیزی نیست جز همان نام دامنه، که این نام‌ها، مجموعه‌ای از شمارگان هستند که به صورت سه‌تایی تقسیم شده‌اند. اما شاخص‌های تعیین محل ارتکاب جرائم سایبری که مهمترین ضابطه، بارگذار و پیاده ساز است همان‌قدر که احتمال دارد بارگذار مرتکب جرم شود، بزه دیده بودن آن نیز، دور از انتظار نیست. به عنوان نمونه در جایی که بارگذار، محتوای مجرمانه‌ای نظیر تصاویر وقیح، هتک حرمت یا توهین یا حتی ویروس خطرناک بر روی شبکه قرار می‌دهد، مرتکب جرم شده است، اما هنگامی که داده‌های مشروعی که بارگذاری کرده است، به طور غیرمجاز، توسط یک پیاده‌ساز، مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرد، بزه دیده است. همچنین هنگامی که یک پیاده‌ساز، ویروس زیان‌باری را دریافت می‌کند، بزه دیده جرم نشر ویروس محسوب می‌شود، اما هنگامی که

قانونیار چترانش

تصاویر غیر مجازی مانند هرزه‌نگاری کودکان را دریافت می‌کند، مطابق قوانین بسیاری از کشورها، مرتکب جرم شده است.

نکته ۴: در کنار صلاحیت سرزمینی، صلاحیت‌های فراسرزمینی در فضای سایبری مطرح می‌شود که خود به سه دسته تقسیم می‌شود: ۱- صلاحیت شخصی یا تابعیتی (مواد ۷ و ۸ ق.م.ا) ۲- صلاحیت واقعی یا حمایتی (ماده ۵ ق.م.ا) ۳- صلاحیت جهانی (ماده ۹ ق.م.ا)

نکته ۵: صلاحیت شخصی فعال، صلاحیتی است که مقنن مطابق با مقررات بین‌المللی به رسمیت شناخته است و اتباع‌اش را مورد هدف قرار می‌دهد. این که عمل مجرمانه در چه مکانی واقع شده است، مهم نیست؛ مهم آن است که مرتکب، تبعه کشوری محسوب می‌شود و هر کشور صلاحیت رسیدگی به جرائم تبعه‌ی خویش را داراست. مقنن ایران در قانون مجازات اسلامی (ماده ۷) و نیز در بند ج این ماده از ق.آ.د.ک این نوع از صلاحیت را پذیرا شده است. صلاحیت شخصی یا براساس بزه‌کار و تابعیت بزه‌کار است و یا بر اساس تابعیت بزه‌دیده است که به نوع اولی صلاحیت شخصی فعال و به نوع دومی، صلاحیت شخصی منفعل گفته می‌شود.

نکته ۶: اصل صلاحیت واقعی نیز، در بند پ ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک پیش‌بینی شده است. وقتی یک فعل مجرمانه، امنیت و منافع ملی کشوری را تهدید کند و بزه‌دیده، جامعه یا حاکمیت یک کشوری باشد؛ در این صورت، دادگاه‌های کشور قربانی، صلاحیت رسیدگی به آن جرائم خاص را دارند. اعم از این که جرم از ناحیه ایرانی واقع شود یا خارجی.

نکته ۷: بند «ت» ماده ۴۶۶ ق.آ.د.ک با توجه به اسناد بین‌المللی و قید «مرتکب در ایران یافت شود» صلاحیت دادگاه‌های ایران بر مبنای اصل صلاحیت جهانی استوار شده است. (خالقی، علی ۱۴۰۴ نکته‌ها در قانون آیین دادرسی کیفری، انتشارات شهردانش، چاپ بیست و دوم: ص ۷۵۱)

۱. دادگاه‌های ایران در کدامیک از موارد زیر صلاحیت رسیدگی به جرائم رایانه‌ای را دارند؟ (تالیفی)

الف) جرم از طریق تارنماهای دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران (ir) ارتکاب یابد.
ب) جرم توسط تبعه بیگانه، در خارج از ایران، علیه سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی و تارنماهای مورد استفاده یا تحت کنترل قوای سه‌گانه یا نهاد رهبری یا نمایندگی‌های رسمی دولت یا هر نهاد یا مؤسسه‌ای که خدمات عمومی ارائه می‌دهد یا علیه تارنماهای دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران در سطح گسترده ارتکاب یابد.

ج) هر دو

د) هیچ‌یک

۲. تبعه بیگانه در خارج از ایران، علیه سامانه‌های (رایانه‌ای و مخابراتی و تارنماهای مورد استفاده یا تحت کنترل قوای سه‌گانه مرتکب جرم شده است و پس از مراجعت به ایران در مشهد دستگیر می‌شود. به لحاظ مملی، کدام دادگاه صلاحیت رسیدگی به جرم او را دارد؟ (تالیفی)

الف) دادگاه صالح مشهد

ب) دادگاه صالح تهران

ج) دادگاه صالح با تعیین رئیس قوه قضائیه

د) قانون ساکت است.

۳. شفصی غیرایرانی، در خارج از ایران، مرتکب جرمی (رایانه‌ای شده است که متضمن سوءاستفاده از اشخاص ایرانی کمتر از ۱۸ سال بوده است. دادگاه‌های ایران در چه صورتی صلاحیت رسیدگی به

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

جرم او را دارند؟

- الف) در صورتی که جرم مزبور جرمی حدی یا قصاصی باشد.
- ب) در صورتی که جرم مزبور جرمی تعزیری باشد.
- ج) مطلقاً صلاحیت رسیدگی به جرم مزبور را دارند.
- د) مطلقاً صلاحیت رسیدگی به جرم مزبور را ندارند.

۴. رسیدگی به جرایم رایانه‌ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از ۱۸ سال، در چه صورتی در صلاحیت دادگاه‌های ایران است؟

(وکالت ۱۳۹۹)

- الف) بزه‌یده یا مرتکب، ایرانی یا غیرایرانی باشد و جرم در ایران واقع شود، هر چند که مرتکب در ایران یافت نشود.
- ب) بزه‌یده یا مرتکب، ایرانی یا غیرایرانی باشد و مرتکب، در ایران یافت شود.
- ج) بزه‌یده یا مرتکب، ایرانی یا غیرایرانی باشد، هر چند در ایران یافت نشود.
- د) صرفاً در صورتی که بزه‌یده یا مرتکب، ایرانی باشد.

۵. به موجب بند «ن» ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک جرایم رایانه‌ای متهمین سوءاستفاده از اشخاص کمتر از هجده سال اعم از اینکه بزه‌یده یا مرتکب ایرانی یا غیرایرانی باشد و مرتکب در ایران یافت شود، در صلاحیت دادگاه‌های ایران است. این نوع صلاحیت با کدام یک از اصول صلاحیت مطابقت دارد؟

(مرکز وکلا ۱۴۰۳)

الف) صلاحیت واقعی

ب) صلاحیت شخصی (فعال) مبنی بر تابعیت بزه‌کار

ج) صلاحیت شخصی (منفعل) مبنی بر تابعیت بزه‌یده

د) صلاحیت جهانی

۶. در جرایم ارتكابی در خارج از ایران علیه تارنمای دارای مرتبه بالای کد کشور ایران در کدام مورد دادگاه‌های ایران صلاحیت (رسیدگی) دارند؟

(وکالت ۱۳۰۴)

الف) اعم از این که مرتکب ایرانی یا غیر ایرانی باشد دادگاه‌های ایران صالح به رسیدگی هستند هر چند در سطح گسترده نباشد.

ب) فقط در مواردی که مرتکب در ایران یافت شود اعم از این که ایرانی یا غیر ایرانی باشد.

ج) در صورتی که در سطح گسترده ارتکاب یابد اعم از این که مرتکب ایرانی یا غیر ایرانی باشد.

د) در مواردی که جرم توسط تبعه ایران انجام شود مشروط بر این که رفتار ارتكابی در محل وقوع جرم باشد.

پاسخنامه

۱ ج مستند به ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک.

۲ ب مستند به ماده ۳۱۶ ق.آ.د.ک که مقرر داشته: «به اتهامات اشخاصی که در خارج از قلمرو حاکمیت جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرم می‌شوند و مطابق قانون، دادگاه‌های ایران صلاحیت رسیدگی به آن‌ها را دارند، چنان‌چه از اتباع ایران باشند، حسب مورد در دادگاه محل دستگیری و چنان‌چه از اتباع بیگانه باشند، حسب مورد، در دادگاه تهران رسیدگی می‌شود.»

۳ ج مستند به بند ت ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک جرائم رایانه‌ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از هجده سال، اعم از اینکه بزه‌یده یا مرتکب، ایرانی یا غیرایرانی باشد و مرتکب در ایران یافت شود.

قانونیار چتر دانش

۴ ب به استناد بند «ت» ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک.

۵ د چون به زعم دکتر علی خالقی طبق اسناد بین المللی بند «ت» ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک و قید «مرتکب در ایران یافت شود» صلاحیت دادگاه ایران براساس اصل (صلاحیت جهانی) استوار است.

۶ ج بر اساس ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک

تحریر چتر دانش

ماده ۶۶۴

علاوه بر موارد پیش‌بینی شده در دیگر قوانین، دادگاه‌های ایران صلاحیت رسیدگی به موارد زیر را دارند:

الف- داده‌های مجرمانه یا داده‌هایی که برای ارتکاب جرم به کار رفته‌اند که به هر نحو در سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی یا حامل‌های داده موجود در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران ذخیره شود.
ب- جرم از طریق تارنماهای دارای دامنه مرتبه‌بالای کد کشوری ایران (.ir) ارتکاب یابد.
پ- جرم توسط تبعه ایران یا غیرآن در خارج از ایران علیه سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی و تارنماهای مورد استفاده یا تحت کنترل قوای سه‌گانه یا نهاد رهبری یا نمایندگی‌های رسمی دولت یا هر نهاد یا مؤسسه‌ای که خدمات عمومی ارائه می‌دهد یا علیه تارنماهای دارای دامنه مرتبه بالایی کد کشوری ایران در سطح گسترده ارتکاب یابد.

ت- جرایم رایانه‌ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از هجده سال، اعم از اینکه بزه دیده یا مرتکب ایرانی یا غیرایرانی باشد و مرتکب در ایران یافت شود.

مواد مرتبط: ماده ۷۵۶ قانون تعزیرات الحاقی ۱۳۸۸ و ماده ۳ الی ۹ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۳۱۶ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

نمودار چتر دانش

ماده ۶۶۴- علاوه بر موارد پیش‌بینی شده در دیگر قوانین، دادگاه‌های ایران صلاحیت

رسیدگی به موارد زیر را دارند:

در قلمرو	◀ داده‌های مجرمانه یا ◀ داده‌هایی که برای ارتکاب جرم به کار رفته‌اند ◀ که به هر نحو در سامانه‌های ◀ رایانه‌ای و ◀ مخابراتی یا ◀ حامل‌های داده موجود	الف-

نمودار چشم دانش

حاکمیت
◀ زمینی
◀ دریایی و
◀ هوایی

جمهوری اسلامی ایران ذخیره شود.

ب- جرم از طریق تارنماهای دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران (.ir) ارتکاب یابد.

پ جرم توسط
◀ تبعه ایران
◀ یا غیر آن

در خارج از ایران علیه سامانه‌های

◀ رایانه‌ای و
◀ مخابراتی و
◀ تارنماهای مورد استفاده یا
◀ تحت کنترل قوای سه‌گانه یا
◀ نهاد رهبری یا
◀ نمایندگی‌های رسمی دولت یا
◀ هر
◀ نهاد یا
◀ مؤسسه‌ای که خدمات عمومی ارائه می‌دهد
یا
◀ علیه تارنماهای دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران

در سطح گسترده ارتکاب یابد.

ت- جرایم رایانه ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از

هجده سال، اعم از اینکه
◀ بزه دیده یا
◀ مرتکب ایرانی یا
◀ غیر ایرانی
باشد و مرتکب

در ایران یافت شود.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۳۰- عضویت کدام یک از مقامات قضایی در دادگاه کیفری یک و دادگاه انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کنند با انتصاب رئیس کل دادگستری استان بلامانع است؟
الف) دادرسان علی‌البدل
ب) رؤسا و مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

ج) دادرسان علی‌البدل و مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر

د) مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر

گزینه د صحیح است. مستند به تبصره دو ماده ۲۹۶ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیار چتر دانش

ماده ۲۹۶- دادگاه کیفری یک، دارای رئیس و دو مستشار است که با حضور دو عضو نیز رسمیت می‌یابد. در صورت عدم حضور رئیس، ریاست دادگاه به عهده عضو مستشاری است که، سابقه قضایی بیشتری دارد.

تبصره ۲- دادرس علی‌البدل حسب مورد می‌تواند به‌جای رئیس یا مستشار انجام وظیفه کند. همچنین با انتخاب رئیس کل دادگستری استان، عضویت مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر در دادگاه‌های کیفری یک و دادگاه انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند بلامانع است.

نکته ۱: مطابق ماده ۲۹۶ اصلاحی قانون آ.د.ک، دادگاه کیفری یک، دارای یک رئیس و دو مستشار است که با حضور دو عضو رسمیت می‌یابد و همچنین در صورت عدم حضور رئیس، مستشاری که سابقه قضایی بیشتری دارد ریاست دادگاه را برعهده خواهد داشت.

نکته ۲: با توجه به تبصره ۱ ماده ۲۹۶ ق.آ.د.ک، دادگاه کیفری یک در مرکز استان تشکیل می‌شود و در حوزه قضایی شهرستان‌ها در صورتی تشکیل می‌شود که رئیس قوه قضائیه لازم بداند و تشخیص دهد.

نکته ۳: در ادامه، تبصره یک، همانند تبصره ماده ۵ قانون تشکیل دادگاه‌های کیفری ۱ و ۲ مصوب ۱۳۶۸، مقرر داشته که در حوزه‌هایی که دادگاه کیفری یک تشکیل نشده باشد، به جرائم موضوع صلاحیت آن، در نزدیک‌ترین دادگاه کیفری یک، در حوزه قضایی آن استان رسیدگی می‌شود.

نکته ۴: عضویت مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر استان، در دادگاه کیفری یک و دادگاه انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند، با انتخاب رئیس کل دادگستری استان مربوطه، بلامانع است.

نکته ۵: دادگاه کیفری یک و دو در واقع، به نوعی جایگزین دادگاه عمومی جزایی و کیفری استان شده‌اند و قانون‌گذار نیز بر این امر در تبصره ۳ ماده ۲۹۶ ق.آ.د.ک، تأکید کرده است.

۱. دادگاه کیفری یک، در کجا تشکیل می‌شود؟

(تألیفی)

الف) فقط در مراکز استان

ب) مراکز استان و شهرستان‌ها

ج) مراکز استان و در صورت تشخیص رئیس قوه قضائیه، در شهرستان‌ها

د) مراکز استان و در صورت تشخیص رئیس کل دادگستری استان، در شهرستان‌های آن استان

۲. عضویت مستشاران دادگاه تجدیدنظر در دادگاه کیفری یک، به انتصاب کدامیک از افراد زیر

نشر چتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

تطبیق با کتاب چتر دانش

(تألیفی)

است؟

قانونیار چتر دانش

الف) دادستان کل کشور
ب) رئیس قوه قضائیه
ج) رئیس کل دادگستری استان
د) دادستان شهرستان مرکز استان
۳. «الف» متهم به زنای به عفاف است. انجام تحقیقات مقدماتی این جرم در دادگاه کیفری یک تا پیش از صدور قرار رسیدگی، با حضور مداخل چند قاضی رسمیت می‌یابد؟

(دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی ۹۸)

الف) سه
ب) یک قاضی، مشروط به آن که رئیس دادگاه باشد.
ج) دو
د) یک قاضی با تعیین رئیس دادگاه
۴. در یکی از بخش‌های شهرستان ورامین از استان تهران، قتل عمدی ارتکاب یافته است. با فرض آن که در شهرستان ورامین، دادگاه کیفری یک تشکیل نشده باشد. “انجام تحقیقات مقدماتی”، “مل افتلاف بین دادستان و بازپرس”، و “رسیدگی” به ترتیب، توسط کدام یک از مراجع زیر به عمل می‌آید؟

الف) بازپرس دادسرای عمومی و انقلاب شهرستان ورامین - دادگاه کیفری دو ورامین - دادگاه کیفری یک نزدیکترین شهرستان در استان تهران
ب) رئیس دادگاه بخش به جانشینی از بازپرس - دادگاه کیفری دو ورامین - دادگاه کیفری یک نزدیکترین شهرستان در استان تهران
ج) دادرس علی‌البدل دادگاه بخش به جانشینی از بازپرس - دادگاه کیفری یک نزدیکترین شهرستان در استان تهران - دادگاه کیفری یک نزدیکترین شهرستان استان تهران
د) رئیس دادگاه بخش به جانشینی از بازپرس - دادگاه کیفری دو ورامین - دادگاه کیفری یک نزدیکترین شهرستان

۵. دادگاه کیفری یک، در چه مواردی با دو عضو رسمیت دارد؟

الف) در صورتی که عضو غایب رئیس شعبه نباشد.
ب) در جرایمی که مجازات اعدام و حبس ابد ندارد.
ج) تنها در صورتی که یک عضو به دلیل ردّ دادرس نتواند شرکت کند.
د) دادگاه در هر صورت اگر یک عضو غایب باشد با حضور دو عضو رسمیت دارد.
۶. عضویت کدام یک از مقامات قضایی در دادگاه کیفری یک و دادگاه انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کنند با انتصاب رئیس کل دادگستری استان بلامانع است؟

(وکالت ۱۴۰۴)

الف) دادرسان علی‌البدل

ب) رؤسا و مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر

ج) دادرسان علی‌البدل و مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر

د) مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر

پاسخنامه

۱ ج مستند به ماده ۲۹۶ ق.آ.د.ک.

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخرآزی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

قانونیار چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

۲ ج مستند به ماده ۲۹۶ ق.آ.د.ک.

۳ ج مستند به ماده ۲۹۶ ق.آ.د.ک.

۴ ج سؤال تلفیقی از مجموعه مقررات و مواد آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ : ۱- ماده ۳۰۲ ق.آ.د.ک که بدائیم جرم قتل عمدی در صلاحیت دادگاه کیفری یک است چون فرض سؤال دادگاه بخش از توابع ورامین استان تهران می باشد طبق جدول ذیل ماده ۲۳ ق.آ.د.ک این مجموعه :

رئیس دادگاه بخش به جانشینی بازپرس و تحت نظارت دادستان شهرستان مربوط انجام وظیفه می کند و در صورتی که دادگاه بخش فاقد رئیس باشد دادرسی علی البدل به جانشینی بازپرس اقدام می کند.	در جرایم موضوع ماده ۳۰۲ ق.آ.د.ک موضوع ماده ۳۳۷ ق.آ.د.ک
---	--

یعنی رئیس دادگاه بخش به جانشینی بازپرس وظیفه را انجام می دهد. و با توجه به ماده ۲۷۱ ق.آ.د.ک حل اختلاف بین دادستان و بازپرس (رئیس دادگاه بخش) در اصل می بایست دادگاه کیفری یک باشد اما چون دادگاه کیفری یک در ورامین تشکیل نشده دادگاه کیفری دو ورامین این جا صالح است و به استناد تبصره ۱ ماده ۲۹۶ ق.آ.د.ک بالاخره باید در دادگاه کیفری یک رسیدگی و صدور رأی انجام شود اما چون دادگاه کیفری یک در ورامین نیست باید نزدیک ترین دادگاه کیفری یک در حوزه قضایی استان تهران به جرم رسیدگی کند.

۵ د مستند به صدر ماده ۲۹۶ ق.آ.د.ک: دادگاه کیفری یک، دارای رئیس و دو مستشار است که با حضور دو عضو نیز رسمیت می یابد.

۶ د طبق بخش پایانی تبصره ۲ ماده ۲۹۶ ق.آ.د.ک

تحریر چتر دانش

ماده ۲۹۶ دادگاه کیفری یک دارای رئیس و دو مستشار است که با حضور دو عضو نیز رسمیت می یابد. در صورت عدم حضور رئیس، ریاست دادگاه به عهده عضو مستشاری است که سابقه قضائی بیشتری دارد.

تبصره ۱- دادگاه کیفری یک در مرکز استان و به تشخیص رییس قوه قضاییه در حوزه قضایی شهرستانها تشکیل می شود. در حوزه هایی که این دادگاه تشکیل نشده است، به جرایم موضوع صلاحیت آن در نزدیکترین دادگاه کیفری یک در حوزه قضایی آن استان رسیدگی می شود.

تبصره ۲- دادرسی علی البدل حسب مورد می تواند به جای رییس یا مستشار انجام وظیفه کند. همچنین با انتخاب رییس کل دادگستری استان، عضویت مستشاران دادگاه های تجدیدنظر در دادگاه های کیفری یک و دادگاه انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می کند بلامانع است.

تبصره ۳- دادگاه های کیفری استان و عمومی جزایی موجود به ترتیب به دادگاه های کیفری یک و دو تبدیل می شوند. جرایمی که تا تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون در دادگاه ثبت شده است، از نظر صلاحیت رسیدگی تابع مقررات زمان ثبت است و سایر مقررات رسیدگی طبق این قانون در همان شعب مرتبط انجام می شود. این

نشر چتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

قانونیار چتر دانش

تبصره در مورد دادگاه انقلاب و دادگاه‌های نظامی نیز جاری است.

مواد مرتبط: مواد ۳ و ۵ قانون تشکیل دادگاه کیفری یک و دو و شعب دیوان عالی کشور مصوب ۱۳۶۸، تبصره ۳ ماده ۲۰ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا. مصوب ۱۳۸۱، ماده ۱۱ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۳۰۲، ۳۰۳ و مواد ۵۷۸ الی ۶۰۱ ق.ا.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳
واژگان دشوار: مستشار: مشاور

نموداری چتر دانش

☐ ماده ۲۹۶- دادگاه کیفری یک دارای
◀ رئیس
◀ و دو مستشار

است که با حضور دو عضو نیز رسمیت می‌یابد. در صورت عدم حضور رئیس، ریاست دادگاه به عهده عضو مستشاری است که سابقه قضایی بیشتری دارد.

تبصره ۱- دادگاه کیفری یک در مرکز استان و به تشخیص رئیس قوه قضاییه در حوزه قضایی شهرستان‌ها تشکیل می‌شود.

در حوزه‌هایی که این دادگاه تشکیل نشده است، به جرایم موضوع

◀ در نزدیکترین دادگاه کیفری یک
◀ در حوزه قضایی آن استان
صلاحیت آن

رسیدگی می‌شود.

تبصره ۲- دادرس علی‌البدل حسب مورد می‌تواند به جای

◀ رئیس یا
◀ مستشار
انجام وظیفه کند.

همچنین با انتخاب رئیس کل دادگستری استان، عضویت

◀ دادگاه کیفری یک و
◀ دادگاه انقلاب
مستشاران دادگاه‌های تجدیدنظر در

در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند بلامانع

تبصره ۳- دادگاه‌های کیفری استان و عمومی جزایی موجود به ترتیب به دادگاه‌های کیفری یک و دو تبدیل می‌شوند. جرایمی که تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون در دادگاه ثبت شده است، از نظر صلاحیت رسیدگی تابع مقررات زمان ثبت است و سایر مقررات رسیدگی طبق این قانون در همان شعب

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

نموداری چهره دانش

مرتبط انجام می شود. این

تبصره در مورد دادگاه انقلاب و دادگاه های نظامی نیز جاری است.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۰۴- در جریان رسیدگی به جرمی که در صلاحیت دادگاه انقلاب است قرار انانطه ای از جانب بازپرس صادر می شود و دادستان با این قرار اعلام موافقت نمی کند در مورد اختلاف نظر حادث شده بین بازپرس و دادستان کدام مورد مطابق با قانون است؟

- الف) در صورت عدم تشکیل دادگاه انقلاب در حوزه قضایی دادسرا حل اختلاف با دادگاه کیفری دو محل وقوع جرم است.
- ب) نظر دادستان لازم الاتباع است.
- ج) حل اختلاف با دادگاه تجدیدنظر استان است.
- د) در صورت عدم تشکیل دادگاه انقلاب در حوزه قضایی دادسرا حل اختلاف با دادگاه انقلاب مرکز استان است.

گزینه الف صحیح است. مستند به ماده ۲۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیاری چهره دانش

ماده ۲۷۱- مرجع حل اختلاف بین دادستان و بازپرس و رسیدگی به اعتراض شاکی یا متهم نسبت به قرارهای قابل اعتراض، با دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی به آن اتهام را دارد. چنانچه دادگاه انقلاب یا دادگاه کیفری یک، در حوزه قضایی دادسرا تشکیل نشده باشد، دادگاه کیفری دو محل، صالح به رسیدگی است.

نکته ۱: مرجع حل اختلاف بین دادستان و بازپرس در کلیه موارد، دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی به اصل اتهام را دارد، اعم از این که دادگاه کیفری یک، دو یا انقلاب یا نظامی و... باشد، با این حال با توجه به ماده ۲۷۲ ق.آ.د.ک باید گفت، اگر اختلاف میان دادستان و بازپرس راجع به صلاحیت، نوع جرم یا مصادیق آن باشد، حل اختلاف با دادگاه کیفری دویی است که در معیت دادسرا قرار دارد، همچنین استثنائاً در صورت فقدان دادگاه کیفری یک و انقلاب در محل، مرجع صالح، دادگاه کیفری دو خواهد بود. (نک: ماده ۲۹۴ ق.آ.د.ک به بعد)

نکته ۲: کلیه قرارهای قابل اعتراض از سوی شاکی یا متهم که توسط بازپرس صادر شده است، در دادگاه صالح رسیدگی کننده به اصل اتهام، رسیدگی می شود.

نکته ۳: در صورتی که مرجع حل اختلاف بین دادستان و بازپرس و یا رسیدگی به اعتراض شاکی یا متهم نسبت به قرارهای قابل اعتراض، در صلاحیت دادگاه انقلاب یا دادگاه کیفری یک باشد

قانونیار چترانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

و این دو دادگاه در حوزه قضایی دادسرا، تشکیل نشده باشد، دادگاه کیفری دو محل، صالح به رسیدگی است.

۱. مرجع صالح به رسیدگی، به قرارهای قابل اعتراض از طرف متهم، صادره از سوی بازپرس: (تألیفی)
 - الف) در هر صورت، دادگاهی است که صالح به رسیدگی به اصل اتهام است.
 - ب) دادگاهی است که صالح به رسیدگی به اصل اتهام است مگر در موارد خاص.
 - ج) در هر صورت، دادگاه کیفری دویی است که در معیت دادسرا انجام وظیفه می‌کند.
 - د) در هر صورت دادگاه کیفری یک است.

۲. در دادرسی عمومی و انقلاب شهرستان غیر مرکز استان که در حوزه آن، دادگاه انقلاب تشکیل نشده است، بازپرس در فصول اتهام فرد، که در صلاحیت دادگاه انقلاب است، عقیده به قرار جلب به دادرسی دارد، اما دادستان عقیده بر قرار موقوفی تعقیب دارد، مرجع مل افتلاف کدام دادگاه است؟ (تألیفی)

- الف) دادگاه انقلاب مرکز استان
 - ب) نزدیک‌ترین دادگاه انقلاب به دادرسی محل وقوع جرم
 - ج) دادگاه کیفری یک مرکز
 - د) دادگاه کیفری دو، شهرستان محل وقوع جرم
۳. بازپرس در فصول اتهامات «مماره»، «قتل عمدی» و «ایراد جرم»، قرار منع تعقیب صادر کرده است. در صورتی که دادگاه انقلاب و کیفری یک در حوزه قضایی دادسرا تشکیل نشده باشد، (رسیدگی به اعتراض به قرار منع تعقیب، به ترتیب، در صلاحیت کدام دادگاه است؟ (ارشر سراسری ۹۷)

- الف) کیفری دو محل - کیفری دو محل - کیفری دو محل
 - ب) نزدیک‌ترین دادگاه انقلاب در آن استان - کیفری دو محل - کیفری دو محل
 - ج) دادگاه انقلاب مرکز استان - کیفری یک مرکز استان - کیفری یک مرکز استان
 - د) نزدیک‌ترین دادگاه انقلاب در آن استان - نزدیک‌ترین دادگاه کیفری یک در آن استان - کیفری دو محل
۴. در جریان رسیدگی به جرمی که در صلاحیت دادگاه انقلاب است، قرار اناطه ای از جانب بازپرس صادر می شود دادستان با این قرار اعلام موافقت نمی کند در مورد افتلاف نظر مادت شده بین بازپرس و دادستان کدام مورد مطابق با قانون است؟ (وکالت ۱۴۰۴)

- الف) در صورت عدم تشکیل دادگاه انقلاب در حوزه قضایی دادسرا، حل اختلاف با دادگاه کیفری دو محل وقوع جرم است.
- ب) نظر دادستان لازم الاتباع است.
- ج) حل اختلاف با دادگاه تجدیدنظر استان است.
- د) در صورت عدم تشکیل دادگاه انقلاب در حوزه قضایی دادسرا حل اختلاف با دادگاه انقلاب مرکز استان است.

پاسخنامه

۱ ب مستند به ماده ۲۷۱ ق.آ.د.ک.

۲ د با توجه به این که رسیدگی به جرم در صلاحیت دادگاه انقلاب است، پرونده برای حل اختلاف باید به دادگاه انقلاب ارسال شود. با توجه به این که دادگاه انقلاب در حوزه قضایی دادسرا تشکیل نشده به استناد ماده

تطبیق با کتاب چترانش

قانونیار چترانش

۲۷۱، دادگاه کیفری دو محل، مرجع حل اختلاف خواهد بود.

۳ الف مستند به مواد ۲۲۶ و ماده ۲۷۱ ق.آ.د.ک مقرر می‌دارد: «مرجع حل اختلاف بین دادستان و بازپرس و رسیدگی به اعتراض شاکی یا متهم نسبت به قرارهای قابل اعتراض، با دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی به آن اتهام را دارد. چنانچه دادگاه انقلاب یا دادگاه کیفری یک، در حوزه قضایی دادسرا تشکیل نشده باشد، دادگاه کیفری دو محل، صالح به رسیدگی است.»

۴ الف طبق بخش پایانی ماده ۲۷۱ ق.آ.د.ک

ماده ۲۷۱ مرجع حل اختلاف بین دادستان و بازپرس و رسیدگی به اعتراض شاکی یا متهم نسبت به قرارهای قابل اعتراض، با دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی به آن اتهام را دارد. چنانچه دادگاه انقلاب یا دادگاه کیفری یک در حوزه قضایی دادسرا تشکیل نشده باشد، دادگاه کیفری دو محل، صالح به رسیدگی است.

مواد مرتبط: مواد ۲۹۴ الی ۳۱۰ و ماده ۲۷۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

تحریریه چترانش

ماده ۲۷۱-

نموداری چترانش

مرجع حل اختلاف بین دادستان و بازپرس و رسیدگی به اعتراض شاکی یا متهم نسبت به قرارهای قابل اعتراض،

با دادگاهی است که صلاحیت رسیدگی به آن اتهام را دارد. چنانچه دادگاه انقلاب یا دادگاه کیفری یک در حوزه قضایی دادسرا تشکیل نشده باشد، دادگاه کیفری دو محل، صالح به رسیدگی است.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۰۵- در مورد قابلیت یا عدم قابلیت تجدیدنظرخواهی از مکم دادگاه صلح در مورد جرم عمدی که مجازات قانونی آن شلاق تعزیری درجه هفت است کدام مورد صمیع است؟

الف) قابل تجدیدنظر نیست ولی در دادگاه کیفری دو محل وقوع جرم قابل اعتراض است.

ب) قطعی و غیرقابل تجدیدنظر است.

ج) قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر استان است.

د) فقط در صورت صدور حکم برائت از جانب دادستان قابل تجدیدنظر است.

گزینه ب صمیع است. مستند به تبصره ۵ ماده ۱۲ قانون شورای حل اختلاف

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۰۶- رسیدگی به جرم تعزیری درجه چهار ارتكابی مدیر مؤسسه عمومی غیر دولتی در شهر رامسر در

صلاحیت کدام دادگاه است؟

الف) دادگاه کیفری دو راسر

ب) دادگاه کیفری دو ساری (مرکز استان)

ج) دادگاه کیفری یک ساری (مرکز استان)

د) دادگاه کیفری دو تهران

گزینه چ صحیح است. مستند به ماده ۳۰۸ قانون آیین دادرسی کیفری

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۳۰۸ - رسیدگی به اتهامات مشاوران وزیران، بالاترین مقام سازمانها، شرکتها و مؤسسههای دولتی و نهادهای و مؤسسههای عمومی غیردولتی، مدیران کل، فرمانداران، مدیران مؤسسهها، سازمانها، ادارات دولتی و نهادهای و مؤسسههای عمومی غیردولتی استانها و شهرستانها، رؤسای دانشگاهها و مراکز آموزش عالی، شهرداران مراکز شهرستانها و بخشداران، حسب مورد، در صلاحیت دادگاههای کیفری مرکز استان محل وقوع جرم است، مگر آن که رسیدگی به این اتهامات به موجب قوانین خاص، در صلاحیت مراجع دیگری باشد.

قانونیار چتر دانش

نکته ۱: ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک نیز از مصادیق استثنائات، بر صلاحیت محلی است.

نکته ۲: در مورد صلاحیت دادگاههای کیفری مرکز استان تفاوتی نمی‌کند که جرم ارتكابی در ارتباط با وظایف شغلی اشخاص فوق باشد یا کاملاً بدون ارتباط با آن. (خالقی، علی، ۱۴۰۰ منبع پیشین: ص ۴۵۰) / به موجب ماده ۹ قانون تأمین مبارزه با مالی تروریسم مصوب ۱۳۹۴ اصلاحی ۱۳۹۷ در رابطه با صلاحیت محلی اصل بر رسیدگی به جرایم موضوع این قانون دادگاه کیفری یک مرکز استان است منتهی در جرایم موضوع این قانون رخ داده خارج کشور طبق ماده ۱۲ قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه کیفری یک تهران می باشد. / البته دقت کنید در جرایم با رسیدگی در مرکز استان موضوع ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک یا ماده ۹ قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم اگر جرم رخ داده در تهران یا شهرستان های تهران رخ دهد این جا باز دادگاه کیفری یک تهران صالح است البته مستند این جا ماده ۳۰۷ ق.آ.د.ک یا ماده قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم نیست بلکه نوع جرم رخ داده در شهرستان های تهران یا خود تهران سبب این صلاحیت شده است.

نکته ۳: با توجه به ماده، کلیه جرائم ارتكابی از سوی افراد مذکور، در صلاحیت دادگاههای کیفری مرکز استان محل وقوع جرم (حسب مورد با توجه به جرم ارتكابی دادگاه کیفری ۱ یا ۲) است مگر آن که رسیدگی به این اتهامات به موجب قوانین خاص در صلاحیت مراجع دیگری باشد؛ لذا اگر جرم از جرائمی باشد که در صلاحیت دادگاههای دیگری مثل انقلاب یا ویژه روحانیت باشد،

قانونیار چترانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

رسیدگی به جرائم آن‌ها، دیگر در دادگاه‌های کیفری مرکز استان به عمل نخواهد آمد. / چند موضوع از ماده ۳۰۷ و ۳۰۸ ق.آ.د.ک برای این که پی به اهمیت توجه به مشاغل و مقامات بدهیم تا در رابطه با موضوع صلاحیت محلی دچار اشتباه نشویم: موضوع اول معاونین و مشاورین وزیر است که جرایم ارتكابی یکی در صلاحیت دادگاه‌های کیفری تهران و دیگری در صلاحیت دادگاه مرکز استان است: (جرم معاون وزیر - در صلاحیت دادگاه‌های کیفری تهران / جرم مشاور وزیر - در صلاحیت دادگاه کیفری مرکز استان) موضوع دوم (شهرداران مراکز شهرستان - در صلاحیت دادگاه‌های مرکز استان شهرداران غیر مراکز شهرستان مثلاً شهرستان الف شهردار مرکز شهرستان الف جرمی مرتکب شود در صلاحیت دادگاه مرکز استان محل وقوع جرم است اما مثلاً شهرداران نواحی واقع در غیر مرکز شهرستان الف جرمی مرتکب شوند در صلاحیت دادگاه محل وقوع جرم است - مثل افراد عادی) به نظر می‌رسد قانون‌گذار در مسأله دچار اشتباه شده و به جای عبارت استان از شهرستان بهره برده است در نشست قضایی استان مازندران به تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۲ در شهر ساری موضوع جلسه (رسیدگی به جرم شهردار شهرستان غیر مرکز استان) بود در حالی که به نظر می‌رسد متولیان این نشست در موضوع جلسه با عبارت قانون‌گذار در ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک (شهرداران مراکز شهرستان) تعارض و اختلاف دارند و نتیجه هیأت عالی قضایی هم این بوده که رسیدگی به جرم شهرداران غیر مرکز استان در صلاحیت دادگاه محل وقوع جرم است. البته مراکز شهرستان در تبصره ۳ ماده ۷ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲/۰۴/۱۵ تعریف شده است: (تبصره ۳ ماده ۷ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲: مرکز شهرستان یکی از شهرهای همان شهرستان است که مناسب‌ترین قانون طبیعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی آن محدوده شناخته می‌شود.) (وضع سوم) استانداران و فرمانداران مرکز استان - صلاحیت دادگاه‌های کیفری تهران بخش داران و فرمانداران غیر مرکز استان - در صلاحیت دادگاه‌های مرکز استان) موضوع چهارم (مدیران کل اطلاعات استان‌ها - صلاحیت دادگاه‌های کیفری تهران مدیران کل اطلاعات شهرستان‌ها - در صلاحیت دادگاه‌های مرکز استان)

نکته ۴: به جرائم افراد زیر، در دادگاه‌های کیفری یک یا دو مرکز استان محل وقوع جرم رسیدگی می‌شود: ۱- مشاوران وزیران ۲- بالاترین مقام سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسه‌های دولتی و نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی ۳- مدیران کل ۴- فرمانداران شهرستان‌ها ۵- مدیران مؤسسه‌ها، سازمان‌ها، ادارات دولتی و نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی استان‌ها و شهرستان‌ها ۶- رؤسای دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی عالی ۷- شهرداران مراکز شهرستان‌ها ۸- بخشداران / بر اساس تبصره ۲ ماده ۲۰ قانون انتخابات مجلس با اصلاحات ۱۴۰۲/۰۵/۰۱ به جرائم انتخاباتی اعضای هیأت‌های اجرایی بخش و شهرستان، هیأت‌های نظارت شهرستان، هیأت‌های نظارت در بخش و داوطلبان و نامزدها، دادگاه کیفری مرکز استان رسیدگی می‌کند.

نکته ۵: برای تشخیص دادرسی صالح درمورد افراد موضوع مواد ۳۰۷ و ۳۰۸ ق.آ.د.ک به مواد ۲۶ و ۴۰۱ ق.آ.د.ک. مراجعه شود.

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

۱. رسیدگی به اتهامات کدام یک از مقامات زیر مسبب مورد، در دادگاه‌های کیفری مرکز استان محل وقوع جرم رسیدگی می‌شود؟
 الف) فرمانداران مراکز استان‌ها
 ب) رؤسای دانشکده‌های آموزش عالی
 ج) شهرداران مراکز غیر شهرستان‌ها
 د) هیچ یک
 (تألیفی)
۲. رسیدگی به جرائم هواپیما (ربایی و افلال در پرواز، در صلاحیت کدام دادگاه است؟
 الف) دادگاه محل وقوع جرم
 ب) دادگاه کیفری تهران
 ج) دادگاه پایتخت
 د) دادگاه کیفری یک محل وقوع جرم
 (تألیفی)
۳. در صورت وقوع حادثه منجر به صدمه به «الف»، شهرداری شهرستان غیر مرکز استان مسئول شناخته شده و تمت تعقیب و ممانعه قرار می‌گیرد. رسیدگی به اتهام شهردار، مسبب مورد در صلاحیت کدام دادگاه کیفری است؟
 الف) یک تهران
 ب) مرکز استان
 ج) دو تهران
 د) شهرستان محل وقوع
 (رکنتری حقوق جزا و جرم شناسی ۹۶)
۴. چنانچه شفصی که در حال حاضر رئیس دانشگاه یکی از شهرستان‌های استان خراسان رضوی است، به اتهام ارتکاب جرمی در شهر ری، که پیش از تصدی این منصب، مرتکب شده است، تمت تعقیب قرار گیرد، رسیدگی به جرم او و شریکش، در صلاحیت کدام دادگاه است؟
 الف) هر دو جرم در دادگاه کیفری شهرری
 ب) هر دو در دادگاه کیفری مشهد
 ج) هر دو در دادگاه کیفری تهران
 د) جرم رئیس دانشگاه، در دادگاه کیفری مشهد و جرم شریک، در دادگاه کیفری تهران
 (قضایات ۹۷)
۵. فرماندار یکی از شهرستان‌های غیر مرکز استان، مرتکب بزه تصرف غیرقانونی در اموال دولتی می‌شود، رسیدگی به جرم وی در صلاحیت کدام مرجع قضایی است؟
 الف) دادگاه کیفری یک مرکز همان استان
 ب) دادگاه کیفری دو مرکز همان استان
 ج) دادگاه کیفری دو تهران
 د) دادگاه کیفری یک تهران
 (وکالت ۹۷)
۶. فردی در شهرری { از توابع استان تهران }، به سازمان‌های تروریستی کمک مالی می‌کند. اگر رفتار وی مشمول دو تا پنج سال حبس و جزای نقدی و تا پنج برابر منابع مالی تأمین شده شود، دادگاه صالح برای رسیدگی به جرم او، کدام است؟
 الف) انقلاب شهرری
 ب) کیفری دو شهرری
 ج) انقلاب تهران
 د) کیفری یک تهران
 (رکنتری حقوق جزا و جرم شناسی ۹۷)
۷. فرماندار شهرستان نجف آباد از استان اصفهان که مقیم اصفهان است، در شهرستان جهرم از استان فارس در اثر تصادف رانندگی، مرتکب قتل غیرعمد عابر پیاده می‌شود. رسیدگی به جرم مذکور در صلاحیت کدام دادگاه است؟
 الف) کیفری دو (صلح) اصفهان
 ب) کیفری یک شیراز
 ج) کیفری دو (صلح) شیراز
 د) کیفری دو تهران
 (مرکز وکلا ۹۹)

قانونیار چتر دانش

۸. «الف» یکی از مدیران کل مؤسسه عمومی غیردولتی استان فارس، از شهرستان تبریز مبادرت به ورود به مساب «ب» دربانک واقع در شهرستان دزفول نموده و پس از برداشت غیرمجاز وجه، آن را به مساب «ج» در کرمان واریز می کند دادگاه کدام حوزه قضایی صالح به رسیدگی به جرم وی است؟
(دکتری حقوق جزا و جرم شناسی ۹۹)

الف) اهواز (ب) دزفول (ج) کرمان (د) تبریز

۹. «الف»، رئیس اداره راهداری و ممل و نقل شهرستان کرج است. وی علیه (ب) در رودبار مرتکب جرم نشر اکاذیب می شود. پس از ارتکاب جرم، وی از سمت خود عزل شده و متعاقباً (ب) علیه وی شکایت کیفری مطرح می کند. دادسرای کدام حوزه قضایی صالح به رسیدگی به اتهام نشر اکاذیب است؟
(دکتری حقوق جزا و جرم شناسی ۱۴۰۱)

الف) رودبار (ب) کرج (ج) رشت (د) تهران

۱۰. اگر فردی در شهر رامسر به مشاور یکی از وزرا توهین کند، رسیدگی به این جرم، در صلاحیت کدام دادگاه است؟
(وکالت ۱۴۰۲)

الف) کیفری دو رامسر (ب) کیفری دو تهران
ج) کیفری یک ساری (مرکز استان) (د) کیفری دو ساری (مرکز استان)

۱۱. شهردار وقت فوانسار که ساکن مملات است در فمین به یکی از وزرا توهین می کند و پس از مدتی عزل می شود. با توجه به آن که فوانسار در استان اصفهان و مملات و فمین در استان مرکزی است رسیدگی به این جرم در صلاحیت کدام دادگاه است؟
(دکتری حقوق جزا و جرم شناسی ۱۴۰۲)

الف) محلات (ب) اصفهان (ج) خمین (د) اراک

۱۲. رسیدگی به جرائم انتقابات اعضای هیأت های اجرایی بفش و شهرستان، در صلاحیت کدام مراجع است؟
(دکتری حقوق ۱۴۰۳)

الف) مطلقا دادگاه کیفری یک مرکز استان محل وقوع جرم
ب) مراجع حوزه قضایی مرکز استان محل وقوع جرم
ج) مراجع حوزه قضایی محل وقوع جرم
د) مراجع حوزه قضایی تهران

۱۳. رسیدگی به جرم تعزیری درجه چهار (ارتکابی مدیر مؤسسه عمومی غیر دولتی در شهر رامسر در صلاحیت کدام دادگاه است؟
(وکالت ۱۴۰۴)

الف) دادگاه کیفری دو رامسر
ب) دادگاه کیفری یک ساری (مرکز استان)
ج) دادگاه کیفری دو ساری (مرکز استان)
د) دادگاه کیفری دو تهران

پاسخنامه

۱ د مستند به مواد ۳۰۷ و ۳۰۸ ق.آ.د.ک.

۲ ج مستند به قانون مجازات اخلال کنندگان در امنیت پرواز هواپیما و خرابکاری در وسایل و تأسیسات

قانونیار چترانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

هواپیمایی مصوب ۱۳۴۹، رسیدگی به جرائم مندرج در این قانون منحصراً در صلاحیت مراجع قضایی پایتخت است. جرائم این قانون از قبیل هواپیماربابی، اخلال در پرواز، خرابکاری در هواپیما یا فرودگاه یا تأسیسات هواپیمایی و... است.

۳ د مستند به ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک. و نظریه مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه در قسمت الف به شماره ۷/۹۵/۱۲۳۹ مورخ ۱۳۹۵/۰۵/۲۷ که بیان داشته موضوع ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک شامل شخصیت حقیقی شهردار است نه شهرداری به عنوان شخص حقوقی این یک توجیه که دادگاه محل وقوع جرم صالح است اما به نظر می رسد توجیه معقول و مناسب این است که منظور طراح شهردار غیر مرکز شهرستان بوده که در سؤال به اشتباه مرکز استان تایپ شده است لذا در این فرض دادگاه محل وقوع جرم صالح است. همین موضوع در نشست قضایی استان مازندران به تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۲ در شهر ساری تکرار شده است: موضوع جلسه (رسیدگی به جرم شهردار شهرستان غیر مرکز استان) بود در حالی که به نظر می رسد متولیان این نشست در موضوع جلسه با عبارت قانون گذار در ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک (شهرداران مراکز شهرستان) تعارض و اختلاف دارند و نتیجه هیأت عالی قضایی هم این بوده که رسیدگی به جرم شهرداران غیر مرکز استان در صلاحیت دادگاه محل وقوع جرم است

۴ ج مستند به مواد ۳۰۸ و ۳۱۱ ق.آ.د.ک.

۵ ب مستند به ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک.

۶ د مستند به ماده ۹ و ۱۲ قانون تأمین مالی تروریسم و ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک. (به موجب ماده ۹ قانون تأمین مبارزه با مالی تروریسم مصوب ۱۳۹۴ اصلاحی ۱۳۹۷ در رابطه با صلاحیت محلی اصل بر رسیدگی به جرایم موضوع این قانون دادگاه کیفری یک مرکز استان است منتهی در جرایم موضوع این قانون رخ داده خارج کشور طبق ماده ۱۲ قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه کیفری یک تهران می باشد. / البته دقت کنید در جرایم با رسیدگی در مرکز استان موضوع ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک یا ماده ۹ قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم اگر جرم رخ داده در تهران یا شهرستان های تهران رخ دهد این جا باز دادگاه کیفری یک تهران صالح است البته مستند این جا ماده ۳۰۷ ق.آ.د.ک یا ماده قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم نیست بلکه نوع جرم رخ داده در شهرستان های تهران یا خود تهران سبب این صلاحیت شده است..)

۷ ج مستند به ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک. (کمی اطلاعات جغرافیایی و عمومی هم می بایست چاشنی این سؤال کرد چون نجف آباد غیر مرکز استان است لذا فرماندار غیر مراکز استان مشمول ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک می باشند پس به جرم این فرماندار می بایست در مرکز استان رسیدگی شود پس گزینه تهران رد می شود حالا از حیث صلاحیت ذاتی کیفری یک یا دو که این جا به خاطر تصادف رانندگی غیر عمدی می شود کیفری دو / در زمان طرح سؤال مدنظر طراح محترم همان کیفری دو بود اما طبق بند ۹ ماده ۱۲ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۴۰۲ که راه اندازی دادگاه های صلح در سال ۱۴۰۳ صورت گرفت در زمان فعلی پاسخ می شود دادگاه صلح به همین خاطر نگارنده نام صلح را هم داخل پیرانتز آورده که ذهن داوطلب گمراه نشود و بداند علت چه بوده است. و از حیث صلاحیت محلی کدام مرکز استان اصفهان یا شیراز؟ چون محل وقوع جرم ملاک است که استان فارس بوده دادگاه کیفری دو شیراز در زمان طرح سؤال و دادگاه صلح واقع در مرکز استان (شیراز) در زمان حال صالح به رسیدگی است.

۸ الف به استناد رأی وحدت رویه شماره ۷۲۹ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۰۱ هیأت عمومی دیوان عالی کشور جرم کلاهبرداری رایانه ای در دادگاه محل افتتاح حساب زیان دیده یعنی دزفول قابل رسیدگی است اما به علت وجود یکی از مقامات ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک یعنی مدیر مؤسسه عمومی غیردولتی دادگاه مرکز استان محل وقوع

قانونیار چترانش

جرم صالح است چون دزفول در استان خوزستان واقع است مرکز آن اهواز می شود لذا پاسخ گزینه الف است.
۹ ج به استناد ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک به جرم این فرد که مشمول ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک است باید در مرکز استان محل وقوع جرم رسیدگی صورت گیرد و چون محل وقوع جرم رودبار است در توابع استان گیلان باید دید مرکز این استان کدام است که می‌گوییم رشت یعنی گزینه «ج» پاسخ سوال می‌باشد.

۱۰ الف به استناد مفهوم مخالف ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک که رسیدگی به جرایم خاص مقامات در دادگاه های کیفری مرکز استان به علت اتهامات و جرایم آن ها است و لذا بزه دیدگی آن ها مشمول ماده فوق نمی باشد. در ضمن رسیدگی به توهین در صلاحیت دادگاه کیفری دو می باشد. و چون توهین در رامسر واقع شده و محل وقوع جرم رامسر است دادگاه کیفری دو مشهد پاسخ سؤال می باشد.

۱۱ د به استناد ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک شهردار خوانسار که به نظر می رسد شهردار مرکز خوانسار مدنظر طراح محترم است و در مواقعی که نام شهردار شهرستان آمد ولی به مرکز و غیر مرکز اشاره نشد اصل را بر مرکز بگذارید در این فرض دادگاه مرکز استان محل وقوع جرم صالح به رسیدگی است (دقت کنید به وزیر توهین شده یعنی وزیر بزه دیده است نه متهم لذا از شمول ماده ۳۰۷ ق.آ.د.ک بحث خارج است.) حالا باید دید توهین در کجا واقع شده می‌گوییم در خمین از توابع استان مرکزی حالا چون مقام شهردار است به اتهام او باید در مرکز استان مرکزی یعنی اراک رسیدگی صورت گیرد. (حالا اگر با نظر گروهی همراه شویم که می‌گویند منظور از شهردار که به جرم او در مرکز استان رسیدگی می شود تنها شهردار مرکز استان است مثل برداشت نشست قضایی استان مازندران در تاریخ ۲۲ مهرماه ۱۴۰۰ آن وقت باید گفت چون خوانسار غیر مرکز استان اصفهان است دادگاه محل وقوع جرم یعنی خمین صالح به رسیدگی می باشد.) به نظر می رسد باید از این قضیه اگر آرایبی متفاوت از هم در مورد صلاحیت صادر شده با ارجاع آن به دیوان عالی کشور هیأت عمومی دیوان از آن رفع ابهام نماید یا نمایندگان مجلس در قالب ماده واحده یا قانون اصلاح پاره ای از قوانین آئین دادرسی کیفری این موضوع را حل نمایند.

۱۲ ب به استناد تبصره ۲ ماده ۲۰ قانون انتخابات مجلس که در پاورقی ذیل نکات ماده ۳۰۷ ق.آ.د.ک به این قانون و قانون انتخابات ریاست جمهوری اشاره شده است و تقریباً در آزمون های ادوار مختلف یک ا دو سؤال از این قانون در مجموعه دروس حقوق جزا طرح شده است. تبصره ۲ ماده ۲۰- رسیدگی به جرائم انتخاباتی اعضای هیأت های اجرایی بخش و شهرستان، هیأت های نظارت شهرستان، نمایندگان هیأت نظارت در بخش و داوطلبان و نامزدها در صلاحیت مراجع حوزه قضائی مرکز استان محل وقوع جرم است.

۱۳ ج با توجه به ماده ۳۰۸ ق.آ.د.ک

تحریر چترانش

ماده ۳۰۸ رسیدگی به اتهامات مشاوران وزیران، بالاترین مقام سازمان ها، شرکت ها و مؤسسه های دولتی و نهادها و مؤسسه های عمومی غیردولتی، مدیران کل، فرمانداران، مدیران مؤسسه ها، سازمان ها، ادارات دولتی و نهادها و مؤسسه های عمومی غیردولتی استان ها و شهرستان ها، رؤسای دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی، شهرداران مراکز شهرستان ها و بخشداران، حسب مورد، در صلاحیت دادگاه های کیفری مرکز استان محل وقوع جرم است، مگر آن که رسیدگی به این اتهامات به موجب قوانین خاص در صلاحیت مراجع دیگری باشد.

تحریریه چهارمحال و بختیاری

مواد مرتبط: ماده ۲ لایحه مربوط به تشکیل دیوان کیفر کارکنان دولت و طرز تعقیب مأمورین دولتی در محل خدمت مصوب ۱۳۳۴ و اصلاحی ۱۳۵۵، تبصره ماده ۸ لایحه قانونی تشکیل دادگاه‌های عمومی مصوب ۱۳۵۸، ماده ۱۴ آ.ا.ق.ا.ق.ت.د.ع.ا. مصوب ۱۳۸۱، قانون مجازات اخلاص کنندگان در امنیت پرواز هواپیما و خرابکاری در وسایل و تاسیسات هواپیمایی مصوب ۱۳۴۹ و مواد ۲۶ و ۲۹۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۳۰۸ - رسیدگی به اتهامات

نموداری چهارمحال و بختیاری

- ◀ مشاوران وزیران،
- ◀ بالاترین مقام سازمان‌ها،
- ◀ شرکت‌ها و مؤسسه‌های دولتی و نهادها
- ◀ و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی،
- ◀ مدیران کل، فرمانداران، مدیران مؤسسه‌ها
- ◀ سازمان‌ها، ادارات دولتی و نهادها و
- ◀ مؤسسه‌های عمومی غیردولتی استان و شهرستان‌ها،
- ◀ رؤسای دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی،
- ◀ شهرداران مراکز شهرستان‌ها و بخشداران،

حسب مورد، در صلاحیت دادگاه‌های کیفری مرکز استان‌ها محل وقوع جرم است، مگر آنکه رسیدگی به این اتهامات به موجب قوانین خاص در صلاحیت مراجع دیگری باشد.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

- ۱۰۷- در فصوص مق تجدیدنظرخواهی دادستان نسبت به احکام برائت صادر شده در جرایم قابل گذشت کدام مورد با قوانین و مقررات مطابقت دارد؟
- الف) حق تجدیدنظرخواهی دادستان مطلق است و صرف نظر از اعلام گذشت با عدم گذشت شاکی حق درخواست تجدیدنظر دارد.
- ب) در صورتی که شاکی اعلام گذشت نکند دادستان حق تجدیدنظرخواهی دارد.
- ج) دادستان حتی در صورت گذشت شاکی خصوصی حق تجدیدنظرخواهی دارد.
- د) دادستان صرفاً در صرفاً در جرایم غیرقابل گذشت حق تجدیدنظرخواهی از احکام برائت را دارد.
- گزینه ب صحیح است. مستند به برای ومدت (ویه ۸۲۰)

نموداری چتر دانش

رأی وحدت رویه شماره ۸۲۰ - ۱۴۰۱/۰۱/۱۶

هیئت عمومی دیوان عالی کشور

موضوع:

حق تجدیدنظرخواهی دادستان نسبت به آراء صادر شده در جرایم قابل گذشت

متن رأی:

با توجه به اینکه حق تجدیدنظرخواهی دادستان موضوع بند پ ماده ۴۳۳ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی، مطلق است و شامل تجدیدنظرخواهی نسبت به آراء صادر شده در جرایم قابل گذشت نیز می‌شود و با عنایت به اینکه صرف عدم درخواست تجدیدنظر از سوی شاکی به معنای گذشت وی نیست، بنابراین، در جرایم قابل گذشت، مادام که شاکی گذشت خود را اعلام نکرده است، حق تجدیدنظرخواهی دادستان نسبت به آراء برائت به قوت خود باقی است.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۰۸- اگر جرم پولشویی در شهرستان غیر مرکز استان انجام شود در فصول دادگاه صالح برای رسیدگی به این جرم کدام مورد صمیم است؟

- الف) صرف‌نظر از تشکیل با عدم تشکیل شعبه یا شعب تخصصی در مرکز استان جهت رسیدگی به جرم پولشویی، دادگاه شهرستان محل وقوع جرم، صلاحیت رسیدگی دارد.
- ب) در دادگاه انقلاب ذی‌صلاح رسیدگی خواهد شد.
- ج) رسیدگی در صلاحیت دادگاه کیفری یک یا دو مرکز استان، حسب مورد است.
- د) در صورت تشکیل شعبه یا شعب تخصصی جهت رسیدگی به جرم پولشویی در مرکز استان، آن دادگاه، صالح به رسیدگی است.

گزینه د صمیم است. مستند به رأی ومدت رویه ۸۶۸

۱۰۹- در فصول درخواست اعاده دادرسی از امکام اصداری از شعب فاص دیوان عالی کشور در مقام اعمال ماده ۴۷۷ قانون آیین دادرسی کیفری کدام مورد صمیم است؟

- الف) درخواست اعاده دادرسی به با استناد به موارد مندرج در ماده ۴۷۴ قانون آیین دادرسی کیفری قابل پذیرش نیست.
- ب) درخواست اعاده دادرسی اعم از عام و خاص قابل پذیرش است.
- ج) هیچ‌یک از درخواست‌های اعاده دادرسی عام و خاص قابل پذیرش نیست.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

د) درخواست اعاده دادرسی با استناد به موارد مندرج در ماده ۴۷۴ قانون آیین دادرسی کیفری قابل پذیرش است.

گزینه الف صحیح است. مستند به رأی وحدت رویه ۸۵۴

۱۱۰- اگر در شهر تبریز مادته ناشی از کاری که کارفرمای آن نماینده مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی است منجر به فوت کارگر شود، رسیدگی به این جرم در صلاحیت کدام دادگاه است؟

الف) دادگاه کیفری دو تبریز

ب) دادگاه صلح تهران

ج) دادگاه صلح تبریز

د) دادگاه کیفری دو تهران

گزینه ب صحیح است. مستند به ماده ۳۹۷ قانون آیین دادرسی کیفری و بند ۹ ماده ۱۲ قانون

شورای مل اختلاف

ماده ۳۹۷- قضات دادگاه کیفری یک، می‌توانند با اجازه رئیس دادگاه، از طرفین و وکلای آنان، شهود، اهل خبره و دادستان پرسش کنند.

نکته ۱: ماده ۳۲۸ ق.آ.د.ک در خصوص پرسش از سوی اصحاب دعوی و دادستان، از شهود، چنین مقرر می‌دارد: «قطع کلام شهود در هنگام ادای شهادت ممنوع است. هریک از اصحاب دعوی و دادستان، می‌توانند سؤالات خود را با اذن دادگاه مطرح کنند.»

نکته ۲: قضات دادگاه کیفری یک، خود رأساً نمی‌توانند از طرفین یا وکلای آن‌ها، شهود، اهل خبره و دادستان پرسش کنند، بلکه باید از رئیس دادگاه اجازه بگیرند.

۱. آیا قضات دادگاه کیفری یک، می‌توانند رأساً از طرفین یا وکلای آن‌ها و یا دادستان، شهود و اهل

خبره سؤال کنند؟

الف) مطلقاً بله ب) مطلقاً خیر ج) در مواردی بله د) در مواردی خیر

پاسخنامه

۱ ب مستند به ماده ۳۹۷ ق.آ.د.ک. قضات با اجازه رئیس دادگاه مجاز به پرسش هستند.

قانونیار چتر دانش

تحریری
چتر دانش

ماده ۳۹۷ قضات دادگاه کیفری یک می‌توانند با اجازه رئیس دادگاه از طرفین و وکلای آنان، شهود، اهل

خبره و دادستان پرسش کنند.

مواد مرتبط: ماده ۳۲۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخرآزی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

ماده ۳۹۷ - قضات دادگاه کیفری یک می‌توانند با اجازه رییس

دادگاه از

- ◀ طرفین و وکلای آنان،
- ◀ شهود،
- ◀ اهل خبره و
- ◀ دادستان

پرسش کنند.

نموداری
چتر دانش

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۱- در مجرایم قابل گذشت شروع به تعقیب متهم موقوف به درخواست کدام یک از اشخاص زیر است؟

- الف) شاکی و مدعی خصوصی
- ب) مدعی خصوصی
- ج) شاکی خصوصی
- د) دادستان یا شاکی خصوصی

گزینه ج صحیح است. مستند به ماده ۱۲ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیار
چتر دانش

ماده ۱۲ - تعقیب متهم در جرائم قابل گذشت، فقط با شکایت شاکی شروع و در صورت گذشت او موقوف می‌شود.
تبصره - تعیین جرائم قابل گذشت به موجب قانون است.

نکته ۱: به موجب صدر ماده ۱۰۰ ق.م.ا، در جرائم تعزیری قابل گذشت، گذشت شاکی یا مدعی خصوصی حسب مورد، موجب موقوفی تعقیب یا موقوفی اجرای مجازات است. به موجب تبصره ۱ ماده ۱۰۰ ق.م.ا جرائم قابل گذشت، جرائمی هستند که شروع و ادامه تعقیب و رسیدگی و اجرای مجازات، منوط به شکایت شاکی و عدم گذشت وی است. جرائم غیرقابل گذشت جرائمی هستند که شکایت شاکی و گذشت وی در شروع به تعقیب و رسیدگی و ادامه آن‌ها و اجرای مجازات تأثیری ندارد.

نکته ۲: اصولاً در کشورهای متحول از نظر قانونی، برای تشخیص جرائم قابل گذشت از جرائم

قانونیار چترانش

غیرقابل گذشت به دو روش کلی عمل می‌شود: یک روش، تعیین ضابطه قانونی است؛ که در آن قانون‌گذار بدون آن‌که جرائم قابل گذشت را با ذکر عنوان مشخص کند ضابطه‌ای برای تشخیص آن‌ها ارائه می‌نماید. روش دوم احصای قانونی است؛ که در آن قانون‌گذار اصل را بر غیرقابل گذشت بودن جرائم قرار می‌دهد و صراحتاً جرائم قابل گذشت را مشخص می‌کند و از آن‌جایی که تبصره این ماده مقرر داشته که تعیین جرائم قابل گذشت، به موجب قانون است، می‌توان نتیجه گرفت که قانون‌گذار ایران با تصویب ماده ۱۰۴ قانون مجازات اسلامی، از روش احصای قانونی، تبعیت نموده است. (در ماده ۱۰۳ قانون مجازات اسلامی آمده است چنان چه قابل گذشت بودن جرمی در قانون تصریح نشده باشد غیرقابل گذشت محسوب می‌شود مگر این که ۱- حق الناس بوده ۲- شرعاً قابل گذشت باشد.) در ماده ۱۰۴ قانون مجازات اسلامی با آخرین اصلاحات در سال ۱۴۰۳ بیشتر جرایم قابل گذشت احصاء شده اند با این حال در قوانین خاص مثل قانون مالکیت صنعتی مصوب ۱۴۰۳ مواردی از جرم قابل گذشت دیده می‌شود.

نکته ۳: طبق ماده ۱۳ قانون شوراهای حل اختلاف، مصوب ۱۴۰۲ کلیه جرائم قابل گذشت و جنبه خصوصی جرائم غیرقابل گذشت، با تراضی طرفین اختلاف، جهت حصول صلح و سازش، قابل طرح در شورای حل اختلاف است. و همچنین برخی جرایم غیر عمدی ناشی از کار و تصادفات رانندگی در صلاحیت دادگاه صلح قرار دارند.

تحریریه چترانش

ماده ۱۲ تعقیب متهم در جرایم قابل گذشت، فقط با شکایت شاکی شروع و در صورت گذشت او موقوف می‌شود.
تبصره- تعیین جرایم قابل گذشت به موجب قانون است.
مواد مرتبط: ماده ۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۱۰۰ و ۱۰۴ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۱۳ و ۷۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲
واژگان دشوار: موقوف: متوقف

ماده ۱۲ تعقیب متهم در جرایم قابل گذشت، فقط با شکایت شاکی شروع و در صورت گذشت او موقوف می‌شود.
تبصره- تعیین جرایم قابل گذشت به موجب قانون است.

نموداری چترانش

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۲- در مورد ارتکاب کدام یک از جرایم زیر در زمان جنگ صدور قرار بازداشت موقت الزامی نیست؟

الف) جرایم عمدی علیه امنیت داخلی و خارجی درجه شش و بالاتر
ب) فرار همراه با سلاح گرم
ج) لغو دستور حرکت به طرف دشمن
د) جرایم موجب مجازات محارب یا مفسد فی الارض

گزینه الف صحیح است. مستند به ماده ۱۲ ماده ۶۱۸ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیاری چهارمحال و بختیاری

ماده ۶۱۸- در زمان جنگ، صدور قرار بازداشت موقت با رعایت مقررات مندرج در این قانون در موارد زیر، الزامی است:

الف- جرائم موجب مجازات محارب یا مفسد فی الارض
ب- جرائم عمدی علیه امنیت داخلی و خارجی موجب مجازات تعزیری درجه پنج و بالاتر
پ- شورش مسلحانه
ت- لغو دستور حرکت به طرف دشمن یا محاربین و مفسدان یا در ناحیه‌ای با شرایط جنگی و یا محدودیت‌های ضروری اعلام شده
ث- ایراد ضرب و یا جرح عمدی با سلاح، نسبت به مافوق
ج- قتل عمدی
چ- فرار از جبهه
ح- فرار از محل مأموریت یا منطقه درگیری در جریان عملیات علیه عوامل خرابکار، ضد انقلاب، اشرار و قاچاقچیان مسلح
خ- فرار همراه با سلاح گرم یا توسط هواپیما، بالگرد، کشتی، ناوچه، تانک و وسایل موتوری جنگی یا مجهز به سلاح جنگی
د- فرار به سوی دشمن
ذ- فرار با تبانی یا توطئه
ر- سرقت سلاح و مهمات و وسایل نظامی در هنگام اردوکنشی یا مأموریت آماده‌باش یا عملیات رزمی یا در منطقه جنگی در صورت اخلال در مأموریت یگان و یا حمل سلاح ظاهر یا مخفی، توسط یک یا چند نفر از مرتکبان در حین سرقت
ز- تخریب، آتش‌زدن، از بین بردن و اتلاف عمدی تأسیسات، ساختمان‌ها، استحکامات نظامی، کشتی، هواپیما و امثال آن‌ها، انبارها، راه‌ها، وسایل دیگر ارتباطی و مخابراتی یا الکترونیکی، مراکز نگهداری اسناد طبقه‌بندی شده مورد استفاده نیروهای مسلح، وسایل دفاعی، تمام یا قسمتی از ملزومات جنگی، مهمات و مواد منفجره اعم از این‌که مرتکب شخصاً اقدام نماید یا دیگری را وادار به آن کند.
تبصره- در مواردی که مجازات قانونی جرم، حبس باشد، مدت بازداشت موقت، نباید از حداقل مجازات قانونی آن جرم تجاوز کند.

قانونیار چتر دانش

نکته ۱: قرار بازداشت موقت، شدیدترین نوع از انواع قرارهای تأمین است که به علت شدید بودن نوع اتهام یا ولگرد بودن متهم و یا احتمال فرار وی و یا بیم تبانی با شهود یا تهدید مطلعین و یا بیم امحای آثار جرم توسط متهم، صادر می شود. بازداشت موقت متهم که از آن در حقوق کیفری ایران، به توقیف احتیاطی نیز تعبیر شده است، عبارت است از سلب آزادی از متهم و زندانی کردن او در طول تمام یا قسمتی از تحقیقات مقدماتی یا مرحله رسیدگی توسط مقام صالح قضایی. این قرار از یک طرف مورد انتقاد وسیع حقوق دانان و مدافعان حقوق بشر قرار گرفته و از طرف دیگر برخی حقوق دانان و مدافعین اجتماعی با ذکر محاسن آن، بر ابقای آن به عنوان یکی از تضمینات سیاست کیفری، در سرکوب پدیده مجرمانه، تأکید کرده اند.

نکته ۲: قانون گذار در ق.آ.د.ک، موارد بازداشت موقت الزامی را حذف کرده است و صرفاً در ماده ۲۳۷ ق.آ.د.ک، موارد بازداشت موقت اختیاری را ذکر کرده است. ماده ۲۳۷ در این خصوص چنین مقرر می دارد: «صدور قرار بازداشت موقت جایز نیست، مگر در مورد جرائم زیر، که دلایل، قرائن و امارات کافی بر توجه اتهام به متهم دلالت کند: الف- جرائمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات، حبس ابد، قطع عضو و جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی با میزان دیه ثلث کامل یا بیش از آن است. ب- جرائم تعزیری که درجه چهار و بالاتر است. پ- جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور که مجازات قانونی آنها درجه پنج و بالاتر است. ت- ایجاد مزاحمت و آزار و اذیت بانوان و اطفال و تظاهر به قدرت نمایی و ایجاد مزاحمت برای اشخاص که به وسیله چاقو یا هر نوع اسلحه انجام شود. ث- سرقت، کلاهبرداری، ارتشاء، اختلاس، خیانت در امانت، جعل یا استفاده از سند مجعول در صورتی که مشمول بند (ب) این ماده نباشد و متهم دارای یک فقره سابقه محکومیت قطعی، به علت ارتکاب هریک از جرائم مذکور باشد. تبصره- موارد بازداشت موقت الزامی، موضوع قوانین خاص، به جز قوانین ناظر بر جرائم نیروهای مسلح از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون ملغی است.»

نکته ۳: از آن جایی که این ماده و ماده ۶۹۹ این قانون، ماده ۱۲۳ قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲ را نسخ نکرده است، هم چنین با توجه به این که تبصره ماده ۲۳۷ ق.آ.د.ک موارد بازداشت موقت الزامی مربوط به نیروهای مسلح را ملغی ننموده است؛ لذا مورد بازداشت موقت الزامی مذکور، در ماده ۱۲۳، همچنان پابرجاست. این ماده چنین مقرر داشته: «هر نظامی که زائد بر یک میلیون (۱,۰۰۰,۰۰۰) ریال اختلاس کند، در صورت وجود دلایل کافی، صدور قرار بازداشت موقت به مدت یک ماه، الزامی است و این قرار در هیچ یک از مراحل رسیدگی، قابل تبدیل نخواهد بود.»

نکته ۴: با توجه به ماده ۶۱۸ ق.آ.د.ک، موارد مذکور در بندهای ماده فوق الذکر، فقط در صورت ارتکاب در زمان جنگ مشمول بازداشت موقت الزامی است، لذا در زمان صلح، بازداشت موقت الزامی به جز، مورد مذکور در ماده ۱۲۳ ق.م.ج.ن.م مصوب ۱۳۸۲ وجود ندارد و مراجع قضایی نظامی صرفاً براساس مقررات مذکور در مواد ۲۳۷ به بعد ق.آ.د.ک، می توانند قرار بازداشت موقت اختیاری صادر نمایند.

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

نکته ۵: جرائم موجب مجازات محارب یا مفسد فی الأرض، در قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح، در مواد ۱۷، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۴، ۳۵، ۳۷، ۳۹، بند الف ماده ۴۲، ۴۳، بند الف ماده ۵۱، ۶۵، ۷۲، ۷۴، ۹۲ و ... پیش‌بینی شده است.

نکته ۶: با توجه به بندهای این ماده باید گفت که در زمان جنگ اصل بر آن است که در مورد نظامیان، قرار بازداشت موقت الزامی صادر می‌گردد، چرا که موارد مذکور در بندهای این ماده، اکثر جرائم قانون مجازات جرائم نیروهای مسلح را در بر می‌گیرد.

نکته ۷: قانون‌گذار در تبصره ماده ۶۱۸ ق.آ.د.ک مقرر داشته که اگر، مجازات جرم ارتكابی حبس باشد، مدت بازداشت موقت در هیچ صورتی نباید از حداقل مدت مجازات حبس بیشتر شود. اما قانون‌گذار تکلیف مواردی را که مجازات حبس دارای حداقل نیست و یا مجازات مذکور، مجازاتی غیر از حبس است، حکمی ندارد. لذا به نظر می‌رسد باید مقررات عام بازداشت موقت مذکور در ق.آ.د.ک را در این مورد، لازم‌الاجرا دانست. ماده ۲۴۲ ق.آ.د.ک در این خصوص چنین مقرر داشته: «هرگاه در جرائم موضوع بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون، تا دو ماه و در سایر جرائم تا یک ماه، به‌علت صدور قرار تأمین، متهم در بازداشت بماند و پرونده اتهامی او، منتهی به تصمیم نهایی در دادسرا نشود، بازپرس مکلف به فک یا تخفیف قرار تأمین است. اگر علل موجهی برای بقای قرار وجود داشته باشد، با ذکر علل مزبور، قرار ابقاء و مراتب به متهم ابلاغ می‌شود. متهم می‌تواند از این تصمیم ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ، به دادگاه صالح اعتراض کند. فک یا تخفیف قرار، بدون نیاز به موافقت دادستان انجام می‌شود و ابقاء تأمین، باید به تأیید دادستان برسد و در صورت مخالفت دادستان، حل اختلاف با دادگاه صالح است. فک، تخفیف، یا ابقاء بازداشت موقت، باید به تأیید دادستان برسد و در صورت مخالفت دادستان، حل اختلاف با دادگاه صالح است. هرگاه بازداشت متهم ادامه یابد، مقررات این ماده، حسب مورد، هر دو ماه یا هریک ماه اعمال می‌شود. به‌هرحال، مدت بازداشت متهم نباید از حداقل مجازات حبس مقرر در قانون، برای آن جرم تجاوز کند؛ در هر صورت در جرائم موجب مجازات سلب حیات، مدت بازداشت موقت، از دو سال و در سایر جرائم از یک سال، تجاوز نمی‌کند.

۱. ارتكاب كداميك از جرائم زیر از سوی نظامیان در زمان جنگ، موجب صدور قرار بازداشت موقت الزامی از سوی مرجع قضایی خواهد شد؟

(تألیفی)

(الف) فرار با تبانی یا توطئه

(ب) فرار از محل مأموریت یا منطقه درگیری، در جریان عملیات علیه عوامل خرابکار، ضد انقلاب، اشرا و

قاچاقچیان مسلح

(ج) قتل عمدی

(د) هر سه مورد

۲. موارد مقرر در قانون آیین دادرسی کیفری در خصوص قرار بازداشت موقت الزامی، مربوط به

(تألیفی)

ارتكاب جرم در كداميك از موارد زیر است؟

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

الف) زمان جنگ (ب) زمان صلح (ج) هر دو (د) هیچ یک
۳. مدت قرار بازداشت موقت الزامی، در فصول جرائم ارتكابی نظامیان در زمان جنگ، در کدام یک از موارد زیر دو ماه است؟

الف) قتل عمدی

ب) جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی با مجازات تعزیری درجه پنج

ج) ایراد ضرب و جرح عمدی به مافوق

د) هیچ یک

۴. تمت کدام یک از شرایط زیر، صدور قرار بازداشت موقت توسط مراجع نظامی الزامی است؟

(وکلالت ۹۴)

الف) در زمان جنگ، در مطلق جرائم ارتكابی

ب) در زمان صلح، در جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی

ج) در زمان جنگ، در برخی جرائم و موارد احصاء شده در قانون

د) در زمان جنگ، فقط در جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی

۵. صدور قرار بازداشت موقت در فصول یک فرد نظامی متهم به ایراد ضرب و جرح عمدی در مال

(وکلالت ۱۳۹۹)

انجام وظیفه، در کدام صورت الزامی است؟

الف) با سلاح و نسبت به مافوق و در زمان جنگ باشد.

ب) نسبت به مافوق و در زمان جنگ باشد.

ج) با سلاح و در زمان جنگ باشد.

د) در زمان جنگ باشد.

۶. در مورد ارتكاب کدام یک از جرایم زیر در زمان جنگ، صدور قرار بازداشت موقت الزامی نیست؟

(وکلالت ۱۴۰۴)

الف) جرایم عمدی علیه امنیت داخلی و خارجی درجه شش و بالاتر

ب) قرار همراه با سلاح گرم

ج) لغو دستور حرکت به طرف دشمن

د) جرایم موجب مجازات محارب یا مفسد فی الارض

پاسخنامه

۱ د مستند به ماده ۶۱۸ ق.آ.د.ک.

۲ الف مستند به ماده ۶۱۸ ق.آ.د.ک.

۳ الف مستند به مواد ۲۴۲ و ۶۱۸ ق.آ.د.ک.

۴ ج مستند به ماده ۶۱۸ ق.آ.د.ک.

۵ الف به استناد بند «ث» ماده ۶۱۸ ق.آ.د.ک.

۶ الف بر اساس ماده ۶۱۸ ق.آ.د.ک.

تطبیق با کتاب چتر دانش

تحریر
چتر دانش

ماده ۶۱۸

در زمان جنگ، صدور قرار بازداشت موقت با رعایت مقررات مندرج در این قانون در موارد زیر الزامی است:

- الف- جرایم موجب مجازات محارب یا مفسد فی الارض
- ب- جرایم عمدی علیه امنیت داخلی و خارجی موجب مجازات تعزیری درجه پنج و بالاتر
- پ- شورش مسلحانه
- ت- لغو دستور حرکت به طرف دشمن یا محاربان و مفسدان یا در ناحیه‌ای با شرایط جنگی و یا محدودیت‌های ضروری اعلام شده
- ث- ایراد ضرب و یا جرح عمدی با سلاح، نسبت به مافوق
- ج- قتل عمدی
- چ- فرار از جبهه
- ح- فرار از محل مأموریت یا منطقه درگیری در جریان عملیات علیه عوامل خرابکار، ضد انقلاب، اشرار و قاچاقچیان مسلح
- خ- فرار همراه با سلاح گرم یا توسط هواپیما، بالگرد، کشتی، ناوچه، تانک و وسایل موتوری جنگی یا مجهز به سلاح جنگی
- د- فرار به سوی دشمن
- ذ- فرار با تبانی یا توطئه
- ر- سرقت سلاح و مهمات و وسایل نظامی در هنگام اردو کشی یا مأموریت آمادباش یا عملیات رزمی یا در منطقه جنگی در صورت اخلاف در مأموریت یگان و یا حمل سلاح ظاهر یا مخفی توسط یک یا چند نفر از مرتکبان در حین سرقت
- ز- تخریب، آتش‌زدن، از بین بردن و اتلاف عمدی تأسیسات، ساختمان‌ها، استحکامات نظامی، کشتی، هواپیما و امثال آنها، انبارها، راه‌ها، وسایل دیگر ارتباطی و مخابراتی یا الکترونیکی، مراکز نگهداری اسناد طبقه‌بندی شده مورد استفاده نیروهای مسلح، وسایل دفاعی، تمام یا قسمتی از ملزومات جنگی، مهمات و مواد منفجره اعم از اینکه مرتکب شخصاً اقدام نماید یا دیگری را وادار به آن کند.
- تبصره- در مواردی که مجازات قانونی جرم حبس باشد، مدت بازداشت موقت نباید از حداقل مجازات قانونی آن جرم تجاوز کند.

مواد مرتبط: مواد ۲۳۷ و ۲۴۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و مواد ۱۲۳، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۷، ۳۹، بند الف ماده ۴۲، ۴۳، بند الف ماده ۵۱، ۶۵، ۷۲، ۷۴ و ۹۲ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲

واژگان دشوار: مفسد فی الارض: عامل ایجاد فساد در زمین / ضرب: ضربه / جرح: جراحت، زخم

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۶۱۸- در زمان جنگ، صدور قرار بازداشت موقت با رعایت مقررات مندرج در این قانون در موارد زیر الزامی است:

نموداری چتر دانش

- الف- جرایم موجب مجازات
 - ◀ محارب یا
 - ◀ مفسد فی الارض
- ب- جرایم عمدی علیه امنیت
 - ◀ داخلی و
 - ◀ خارجی

تعزیری درجه پنج و بالاتر

پ- شورش مسلحانه

ت- لغو دستور حرکت به طرف

- ◀ دشمن یا
- ◀ محاربان و
- ◀ مفسدان یا
- ◀ در ناحیه‌ای با شرایط جنگی و یا
- ◀ محدودیت‌های ضروری اعلام شده

ث- ایراد

- ◀ ضرب و یا
- ◀ جرح

ج- قتل عمدی

چ- فرار از جبهه

ح- فرار از

- ◀ محل مأموریت یا
- ◀ منطقه درگیری

- ◀ خرابکار
- ◀ ضد انقلاب
- ◀ اشرار و
- ◀ قاچاقچیان مسلح

خ- فرار همراه با سلاح گرم یا توسط هواپیما، بالگرد، کشتی، ناوچه، تانک و وسایل موتوری جنگی یا مجهز

به سلاح جنگی

د- فرار به سوی دشمن

نشر چتر دانش شماره پروانه ۵۸۲۰

نشر پتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

تطبیق با کتاب چتر دانش

نموداری چتر دانش

د- فرار با
◀ تبانی یا
◀ توطئه

ر-
◀ سرقت سلاح و
◀ مهمات و
◀ وسایل نظامی
در هنگام

◀ اردو کشی یا
◀ مأموریت آماده باش یا
◀ عملیات رزمی یا
◀ در منطقه جنگی در صورت اخلال در مأموریت یگان و یا
◀ حمل سلاح
◀ ظاهر یا
◀ مخفی

توسط یک یا چند نفر از مرتکبان در حین سرقت

ز-
◀ تخریب
◀ آتش زدن
◀ از بین بردن و
◀ اتلاف عمدی
نگهداری اسناد طبقه
کشتی، هواپیما و امثال آن‌ها، انبارها، راه‌ها، وسایل دیگر ارتباطی و مخابراتی یا الکترونیکی، مراکز
بندی شده مورد

استفاده نیروهای مسلح، وسایل دفاعی، تمام یا
◀ قسمتی
از ملزومات

جنگی، مهمات و مواد منفجره اعم از اینکه مرتکب

◀ شخصاً اقدام نماید یا
◀ دیگری را وادار به آن کند.

تبصره- در مواردی که مجازات قانونی جرم حبس باشد، مدت بازداشت موقت نباید از حداقل مجازات قانونی
آن جرم تجاوز کند.

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخر رازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۳- در مورد جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی در چه صورتی صدور دستور تشکیل پرونده شفصیت متهم از جانب بازپرس الزامی است؟

- (الف) صرفاً در جنایات عمدی مستوجب قصاص نفس
(ب) صرفاً میزان دیه نصف دیه کامل مجنی‌علیه یا بیش از آن باشد.
(ج) میزان دیه یک‌دوم دیه کامل مجنی‌علیه یا بیش از آن باشد.
(د) میزان دیه ثلث دیه کامل مجنی‌علیه یا بیش از آن باشد.
- گزینه د صحیح است. مستند به ماده ۲۰۳ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیار چتر دانش

ماده ۲۰۳- در جرائمی که مجازات قانونی آن‌ها سلب حیات، قطع عضو، حبس ابد و یا تعزیر درجه چهار و بالاتر است و همچنین در جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی که میزان دیه آن‌ها ثلث دیه کامل مجنی‌علیه یا بیش از آن است، بازپرس مکلف است در حین انجام تحقیقات، دستور تشکیل پرونده شخصیت متهم را، به واحد مددکاری اجتماعی صادر نماید. این پرونده که به صورت مجزا از پرونده عمل مجرمانه، تشکیل می‌گردد، حاوی مطالب زیر است:

الف- گزارش مددکار اجتماعی در خصوص وضع مادی، خانوادگی و اجتماعی متهم
ب- گزارش پزشکی و روان‌پزشکی

نکته ۱: اقدامات تحقیقی، ناظر به تکمیل پرونده عمل مجرمانه به‌منظور فراهم ساختن شرایط لازم برای یک دادرسی منصفانه است. با این همه، با ظهور مکتب تحقیقی در اواخر قرن ۱۹، توجه همگان را به سوی شخصیت مجرم جلب نمود. از همین رو شناخت شخصیت مجرم به‌منظور تشخیص واکنش متناسب و استفاده از ابزارهای سیاست جنایی و مجازات‌های جایگزین حبس، در کنار تحقیقات ناظر به عمل مجرمانه، از آغاز قرن ۲۰ میلادی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شد. بنابراین دیگر نمی‌توان به سوابق اداره سجل کیفری یا به اطلاعاتی که به سرعت در مورد وضع اخلاقی متهم جمع‌آوری می‌شود، بسنده کرد. آزمایش‌های علمی شخصیت که از آن به آزمایش «پزشکی، روانپزشکی و اجتماعی» تعبیر می‌شود به‌منظور شناخت ویژگی‌های زیستی، روانی و وضعیت اجتماعی و خانوادگی مجرم امری ضروری است، که به آن «**پرونده شخصیت**» هم می‌گویند.

نکته ۲: در جرائم مهمی که در صلاحیت دادگاه کیفری یک است، تشکیل پرونده شخصیت از سوی بازپرس، الزامی است. در واقع رعایت اصل فردی‌کردن مجازات که یکی از اصول پذیرفته شده در حقوق کیفری است، در صورت وجود پرونده شخصیت متهم بهتر و راحت‌تر صورت می‌گیرد.

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

نکته ۳: در جرائم زیر بازپرس مکلف است تا دستور تشکیل پرونده شخصیت را به واحد مددکاری اجتماعی صادر کند: ۱- جرائم با مجازات سلب حیات ۲- جرائم با مجازات حبس ابد ۳- جرائم با مجازات قطع عضو ۴- جرائم با مجازات تعزیری درجه ۱ تا ۴. ۵- جرائم موجب مجازات قطع عضو یا جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی با میزان ثلث دیه کامل یا بیش از آن.

نکته ۴: ماده ۲۰۳ ق.آ.د.ک صراحتاً مقرر داشته، پرونده شخصیت به صورت جداگانه و در کنار پرونده عمل مجرمانه تشکیل می‌شود. این پرونده حاوی سه نوع گزارش است که عبارتند از: ۱- گزارش مددکار اجتماعی در خصوص وضع مادی، خانوادگی و اجتماعی متهم ۲- گزارش پزشکی ۳- گزارش روانپزشکی

نکته ۵: پیش از اصلاحات قانون آیین دادرسی کیفری در سال ۱۳۹۴ جرایم با مجازات های مندرج در ماده ۲۰۳ ق.آ.د.ک دقیقاً منطبق با جرایم با مجازات های موضوع ماده ۳۰۲ این قانون در صلاحیت دادگاه کیفری یک بود اما با اصلاحات قانون فوق. جرم تعزیری درجه چهار از صلاحیت دادگاه کیفری یک خارج و تنها جرایم تعزیری درجه یک تا سه در صلاحیت این دادگاه قرار گرفت و دیه ناشی از قطع عضو و جنایات هم از ثلث به نصف تغییر یافت. و با وجود تغییر و اصلاح ماده ۳۰۲ ق.آ.د.ک، جرایم با مجازات های ماده ۲۰۳ ق.آ.د.ک که از حیث شماره اعداد شبیه هم هستند و تنها جای اعداد ۲ و ۳ عوض شده، تغییری پیدا نکرد.

۱. با توجه به مقررات ق.آ.د.ک، تشکیل پرونده شفصیت در مرحله تمقیقات مقدماتی در کدام یک از موارد زیر، الزامی است؟ (تالیفی)

- الف) جرائم با مجازات تعزیری درجه ۲ (ب) جرائم با مجازات قطع عضو
ج) جرائم با مجازات حبس ابد (د) هر سه مورد

۲. پرونده شفصیت متهم، ماوی کدام یک از موارد زیر است؟ (تالیفی)

- الف) وضع مالی متهم (ب) گزارش مددکار اجتماعی درباره وضع مادی و خانوادگی متهم
ج) گزارش روان پزشکی (د) موارد ب و ج

۳. تشکیل پرونده شفصیت در فصوص اطفال و نوجوانان، در جرائم تعزیری چه مکی دارد؟

(ارش سراسری ۹۸)

الف) در مطلق جرائم، الزامی است.

ب) در تمامی جرائم تعزیری، اختیاری است.

ج) در جرائم درجه یک تا شش، الزامی است.

د) در جرائم درجه یک تا چهار، اجباری و پایین تر از درجه چهار، اختیاری است.

پاسخنامه

۱ د مستند به ماده ۲۰۳ ق.آ.د.ک.

۲ د مستند به ماده ۲۰۳ ق.آ.د.ک.

۳ د مستند به مواد ۲۰۳ و ۲۸۶ ق.آ.د.ک.

ماده ۲۰۳ در جرایمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات، قطع عضو، حبس ابد و یا تعزیر درجه چهار و بالاتر است و همچنین در جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی که میزان دیه آنها ثلث دیه کامل مجنی‌علیه یا بیش از آن است، بازپرس مکلف است در حین انجام تحقیقات، دستور تشکیل پرونده شخصیت متهم را به واحد مددکاری اجتماعی صادر نماید. این پرونده که به صورت مجزا از پرونده عمل مجرمانه تشکیل می‌گردد، حاوی مطالب زیر است:

الف- گزارش مددکار اجتماعی در خصوص وضع مادی، خانوادگی و اجتماعی متهم

ب- گزارش پزشکی و روان‌پزشکی

مواد مرتبط: ماده ۲۲۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و مواد ۲۷۹، ۲۸۶، ۴۸۵ و ۴۸۶ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: مجنی‌علیه: کسی که جنایت بر او وارد شده

تحریر
چتر دانش

نمودار
چتر دانش

ماده ۲۰۳ - در جرایمی که مجازات قانونی آنها

است و همچنین در جنایات عمدی علیه

◀ سلب حیات،

◀ قطع عضو،

◀ حبس ابد و یا

◀ تعزیر درجه ۴ و بالاتر

تمامیت جسمانی که میزان دیه آنها ثلث دیه کامل مجنی‌علیه یا بیش از آن است، بازپرس مکلف است در حین انجام تحقیقات، دستور تشکیل پرونده شخصیت متهم را به واحد مددکاری اجتماعی صادر نماید. این پرونده که به صورت مجزا از پرونده عمل مجرمانه تشکیل می‌گردد، حاوی مطالب زیر است:

الف- گزارش مددکار اجتماعی در خصوص وضع مادی، خانوادگی و اجتماعی متهم

ب- گزارش پزشکی و روان‌پزشکی

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۴- ضابطان دادگستری در فصوص شمس تمت نظر مکلف به انجام کدام یک از تکالیف زیر در پرونده هستند؟

- (الف) صرفاً ثبت اظهارات و علت تحت نظر بودن او الزامی است.
(ب) ثبت اظهارات او علت تحت نظر بودن و تاریخ و ساعت آغاز آن مدت بازجویی مدت استراحت بین دو بازجویی و تاریخ و ساعت معرفی به قاضی
(ج) درج تاریخ و ساعت آغاز بازجویی و مدت استراحت بین دو بازجویی اختیاری است ولی ثبت اظهارات و علت تحت نظر بودن الزامی است.
(د) ثبت علت تحت نظر بودن و تاریخ و ساعت معرفی به قاضی الزامی است ولی درج مدت استراحت بین دو بازجویی اختیاری است.

گزینه ب صحیح است. مستند به ماده ۵۳ قانون آیین دادرسی کیفری

تطبیق با کتاب چتر دانش

ماده ۵۳- ضابطان دادگستری مکلفند اظهارات شخص تحت نظر، علت تحت نظر بودن، تاریخ و ساعت آغاز آن، مدت بازجویی، مدت استراحت بین دو بازجویی و ساعتی را که شخص نزد قاضی معرفی شده است را در صورت مجلس قید کنند و آن را به امضاء یا اثر انگشت او برسانند. ضابطان همچنین مکلفند تاریخ و ساعت آغاز و پایان تحت نظر بودن را در دفتر خاصی ثبت و ضبط کنند.

تبصره- در این ماده و نیز در سایر مواد مقرر در این قانون، که اخذ امضاء و یا اثر انگشت شخص پیش‌بینی شده است، اثر انگشت در صورتی دارای اعتبار است که شخص قادر به امضاء نباشد.

نکته ۱: با توجه به ماده ۵۳ ق.آ.د.ک، ضابطان دادگستری مکلفند این موارد را در صورت مجلس قید کنند و آن را به امضاء یا اثر انگشت وی برسانند: ۱- اظهارات شخص تحت نظر ۲- علت تحت نظر بودن ۳- تاریخ و ساعت آغاز آن ۴- مدت بازجویی ۵- مدت استراحت بین دو بازجویی ۶- ساعتی که شخص نزد قاضی معرفی شده است.

نکته ۲: ضابطان مکلفند علاوه بر این که تاریخ و ساعت آغاز تحت نظر بودن را در صورت مجلس قید می‌کنند، با توجه به اهمیت مدت زمان تحت نظر بودن و بیم تخلف از مدت تحت نظر (۲۴ ساعت)، تاریخ و ساعت آغاز و پایان تحت نظر بودن را در دفتر خاصی ثبت و ضبط کنند

نکته ۳: با توجه به تبصره ماده ۵۳ ق.آ.د.ک به عنوان یک قاعده کلی؛ در مواردی که اخذ امضاء یا اثر انگشت به موجب قانون ضروری دانسته شده باشد، اثر انگشت، صرفاً در صورتی دارای اعتبار است که شخص قادر به امضاء نباشد. لذا در صورتی که شخص قادر به امضاء کردن نباشد، نیازی به اثر انگشت نیست و صرف امضاء کفایت می‌کند و در صورتی که امضاء نشود و اثر انگشت اخذ شود، اظهاراتی که به اثر انگشت متهم تصدیق شده، فاقد اعتبار قانونی است.

قانونیار چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

۱. ضابطین دادگستری مکلف به ضبط و ثبت کداهیک از موارد زیر در دفتر مخصوص هستند؟ (تالیفی)

- الف) اظهارات شخص تحت نظر و علت تحت نظر بودن
- ب) صرفاً تاریخ و ساعت آغاز و پایان تحت نظر بودن
- ج) صرفاً تاریخ و ساعت آغاز تحت نظر بودن و تاریخ و ساعتی که شخص نزد قاضی معرفی شده است.
- د) موارد الف و ب

۲. متهمی با دستان زخمی و انگشتان سالم و دستبند خورده در دایره آگاهی نیروی انتظامی مضور دارد اثر انگشت وی در چه صورتی دارای اعتبار است؟ (تالیفی)

- الف) در هر صورتی دارای اعتبار است.
- ب) با دستان زخمی و دستبند زده به دلیل شرایط خاص اثر انگشت الزامی و دارای اعتبار است.
- ج) در صورتی دارای اعتبار است که متهم قادر به امضاء نباشد.
- د) متهم اختیار دارد اثر انگشت بزند.

۳. ضابطان دادگستری در فصوص شفص تمت نظر، مکلف به انجام کدام یک از تکالیف زیر در پرونده هستند؟ (وکالت ۱۳۰۳)

- الف) صرفاً ثبت اظهارات و علت تحت نظر بودن او الزامی است.
- ب) ثبت اظهارات او، علت تحت نظر بودن و تاریخ و ساعت آغاز آن، مدت بازجویی، مدت استراحت بین دو بازجویی و تاریخ و ساعت معرفی به قاضی
- ج) درج تاریخ و ساعت آغاز بازجویی و مدت استراحت بین دو بازجویی اختیاری است ولی ثبت اظهارات و علت تحت نظر بودن الزامی است. این سؤالات در پایگاه خبری اختبار آماده سازی و منتشر شده اند.
- د) ثبت علت تحت نظر بودن و تاریخ و ساعت معرفی به قاضی الزامی است ولی درج مدت استراحت بین دو بازجویی اختیاری است.

۴. در چه صورتی از قرار تأمین فواسته اصداری بازپرس، رفع اثر می شود؟ (وکالت ۱۳۰۳)

- الف) در صورت صدور قرارهای منع و موقوفی تعقیب یا مختومه شدن پرونده به هر کیفیت پس از قطعیت رأی و اجرای آن
- ب) صرفاً پس از صدور قرارهای منع و موقوفی تعقیب
- ج) پس از صدور قرارهای اناطه، منع و موقوفی تعقیب
- د) فقط در صورت صدور قرار منع تعقیب یا مختومه شدن پرونده به هر کیفیت پس از قطعیت رأی و اجرای آن

پاسخنامه

- ۱ ب مستند به ذیل ماده ۵۳ ق.آ.د.ک.
- ۲ ج به استناد تبصره ماده ۵۳ ق.آ.د.ک.
- ۳ ب به موجب ماده ۵۳ ق.آ.د.ک.
- ۴ الف به موجب ماده ۵۳ ق.آ.د.ک.

تحریر چتر دانش

ماده ۵۳ ضابطان دادگستری مکلفند اظهارات شخص تحت نظر، علت تحت نظر بودن، تاریخ و ساعت آغاز آن، مدت بازجویی، مدت استراحت بین دو بازجویی و تاریخ و ساعتی را که شخص نزد قاضی معرفی شده است را در صورت مجلس قید کنند و آن را به امضاء یا اثر انگشت او برسانند. ضابطان همچنین مکلفند تاریخ و ساعت آغاز و پایان تحت نظر بودن را در دفتر خاصی ثبت و ضبط کنند.

تبصره- در این ماده و نیز در سایر مواد مقرر در این قانون که اخذ امضاء و یا اثر انگشت شخص پیشینی شده است، اثر انگشت در صورتی دارای اعتبار است که شخص قادر به امضاء نباشد.

مواد مرتبط: ماده ۶۳ و تبصره ماده ۱۸۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

نمونه‌های چتر دانش

ماده ۵۳- ضابطان دادگستری مکلفند

- ◀ اظهارات شخص تحت نظر
- ◀ علت تحت نظر بودن
- ◀ تاریخ و ساعت آغاز آن
- ◀ مدت بازجویی
- ◀ مدت استراحت بین دو بازجویی
- ◀ و تاریخ و ساعتی را که شخص نزد قاضی معرفی شده است

را در صورت مجلس قید کنند و آن را به
 ▶ امضاء یا
 ▶ اثر انگشت او برسانند.

ضابطان همچنین مکلفند
 ▶ تاریخ و ساعت آغاز
 ▶ و پایان تحت نظر بودن را
 در دفتر خاصی ثبت و ضبط کنند.

تبصره- درمابین و نیز در سایر مواد مقرر در این قانون که

▶ اخذ امضاء و یا
 ▶ پیش‌بینی شده است، اثر انگشت در صورتی
 ▶ اثر انگشت شخص
 دارای اعتبار است که شخص قادر به امضاء نباشد.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۵- در چه صورتی از قرار تأمین فواسته اصداری بازپرس، رفع اثر می‌شود؟

- الف) در صورت صدور قرارهای منع و موقوفی تعقیب یا مختومه شدن پرونده به هر کیفیت پس از قطعیت رأی و اجرای آن
- ب) صرفاً پس از صدور قرارهای منع و موقوفی تعقیب
- ج) پس از صدور قرارهای اناطه، منع و موقوفی تعقیب
- د) فقط در صورت صدور قرار منع تعقیب یا مختومه شدن پرونده به هر کیفیت پس از قطعیت رأی و اجرای آن

گزینه الف صحیح است. مستند به ماده ۱۱۳ قانون آیین دادرسی کیفری

ماده ۱۱۳- در صورتی که به جهتی از جهات قانونی، تعقیب متهم موقوف یا قرار منع تعقیب صادر و یا پرونده به هر کیفیت مختومه شود، پس از قطعیت رأی و اجرای آن، از قرار تأمین خواسته رفع اثر می‌شود.

نکته: در موارد زیر، پس از قطعیت رأی و اجرای آن، از قرار تأمین خواسته رفع اثر می‌شود. (چه متهم آن را درخواست کند یا نکند): ۱- به جهتی از جهات قانونی (موارد مقرر در ماده ۱۳ این قانون) تعقیب متهم موقوف شود. ۲- در صورت صدور قرار منع تعقیب (جرم نبودن عمل ارتكابی یا فقدان ادله کافی برای انتساب جرم به متهم) ۳- مختومه شدن پرونده به هر کیفیت.

۱. در کدام یک از موارد زیر از قرار تأمین فواسته، رفع اثر می‌شود؟ (تألیفی)

- الف) صدور قرار منع تعقیب
- ب) قطعی شدن قرار موقوفی تعقیب و اجرای آن
- ج) هر دو
- د) هیچ یک

۲. کدام گزینه در فصوص (رفع اثر قرار تأمین فواسته از جانب بازپرس صحیح است؟ (تألیفی)

- الف) نیازمند موافقت دادستان است.
- ب) نیازمند موافقت دادستان نیست.
- ج) در مواردی نیازمند موافقت دادستان نیست.
- د) فوراً به اطلاع دادستان می‌رسد.

پاسخنامه

- ۱ ب با توجه به ماده ۱۱۳ قرار منع تعقیب یا موقوفی تعقیب باید نه تنها قطعی شده باشد، بلکه حداقل شروع به اجرای آن نیز شده باشد.
- ۲ ب قرارهای مقدماتی نظیر قرار تأمین خواسته، از سوی بازپرس نیازی به موافقت دادستان ندارد.

قانونیار
چشمه دانش

تحریریه چتر دانش

ماده ۱۱۳ در صورتی که به جهتی از جهات قانونی، تعقیب متهم موقوف یا قرار منع تعقیب صادر و یا پرونده به هر کیفیت مختومه شود، پس از قطعیت رأی و اجرای آن، از قرار تأمین خواسته رفع اثر می‌شود.
مواد مرتبط: مواد ۱۳، ۲۰، ۱۱۲ و ۲۶۵ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

نمودار چتر دانش

ماده ۱۱۳- در صورتی که به جهتی از جهات قانونی،

- ◀ تعقیب متهم موقوف یا
 - ◀ قرار منع تعقیب صادر و یا
 - ◀ پرونده به هر کیفیت مختومه شود،
- پس از قطعیت رأی و

اجرای آن، از قرار تأمین خواسته رفع اثر می‌شود.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۴- اگر جرم تعزیری درجه سه در شهرستان تهران ارتکاب یابد ولی متهم در شیراز دستگیر شود. در صورت صدور قرار بازداشت موقت از جانب بازپرس دادسرای عمومی و انقلاب شیراز اعتراض به قرار اصداری در صلاحیت کدام یک از مراجع قضایی زیر است؟

- الف) دادگاه کیفری دو تهران
- ب) دادگاه کیفری یک تهران
- ج) دادگاه کیفری یک شیراز
- د) دادگاه کیفری دو شیراز

گزینه ج صحیح است. مستند به ماده ۱۱۷ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیار چتر دانش

ماده ۱۱۷- در مواردی که جرم، خارج از حوزه قضایی محل مأموریت بازپرس واقع شده، اما در حوزه او کشف یا مرتکب در آن حوزه دستگیر شود؛ بازپرس، تحقیقات و اقدامات مقتضی را به عمل می‌آورد و در صورت لزوم، قرار تأمین نیز صادر می‌کند و چنانچه قرار صادره منتهی به بازداشت متهم شود، پس از رسیدگی به اعتراض وی در دادگاه کیفری که بازپرس در معیت آن انجام وظیفه می‌نماید، با صدور قرار عدم صلاحیت، پرونده را به همراه متهم، حداکثر ظرف

قانونیار چتر دانش

چهل و هشت ساعت، به دادسرای محل وقوع جرم می‌فرستد.

نکته ۱: از آنجا که صلاحیت بازپرس مستقر در محل کشف جرم یا دستگیری متهم، فقط نسبت به انجام تحقیقات مقدماتی و دستگیری متهم و جلوگیری از امحای آثار جرم است، لذا این ماده را می‌توان تکمیل‌کننده بند ب ماده ۱۱۶ دانست.

نکته ۲: ایراد وارد بر قانون‌گذار این است که در ماده ۱۱۷ ق.آ.د.ک، تکلیف حالتی را که در بند «پ» ماده ۱۱۶ ق.آ.د.ک (مقیم بودن متهم در حوزه محل مأموریت بازپرس) آمده، مشخص نکرده که آیا بازپرس در این خصوص هم باید قرار عدم صلاحیت صادر کند و پرونده را به دادگاه محل وقوع جرم بفرستد یا خیر؛ که به نظر می‌رسد در این موارد نیز، بازپرس طبق این ماده عمل می‌کند.

نکته ۳: ایراد دیگر بر قانون‌گذار این است که تکلیف وضعیتی را که در آن محل وقوع جرم، مشخص نیست، مشخص نکرده است. آیا در این صورت، بازپرس باید پرونده را به دادگاه کیفری صالح حوزه محل مأموریت خود بفرستد یا خیر و نیز مشخص نکرده که این دادگاه، صلاحیت رسیدگی دارد یا خیر.

۱. در مواردی که جرمی در محل دیگری واقع شده و در حوزه محل مأموریت یک بازپرس کشف شده است، آیا وی مق صدور قرار تأمین فواسته را دارد؟
(تألیفی)

الف) مطلقاً خیر ب) مطلقاً بله

ج) در صورت لزوم بله د) صرفاً در جرائم امنیتی بله

۲. اگر جرم تعزیری درجه سه در شهرستان تهران ارتکاب یابد ولی متهم در شیراز دستگیر شود، در صورت صدور قرار بازداشت موقت از جانب بازپرس دادسرای عمومی و انقلاب شیراز، اعتراض به قرار اصداری در صلاحیت کدام یک از مراجع قضایی زیر است؟
(وکالت ۱۳۰۴)

الف) دادگاه کیفری دو تهران

ب) دادگاه کیفری یک تهران

ج) دادگاه کیفری یک شیراز

د) دادگاه کیفری دو شیراز

پاسخنامه

۱ ج مستند به ماده ۱۱۷ ق.آ.د.ک.

۲ ج به موجب ماده ۱۱۷ ق.آ.د.ک

ماده ۱۱۷ در مواردی که جرم خارج از حوزه قضایی محل مأموریت بازپرس واقع شده، اما در حوزه او کشف یا مرتکب در آن حوزه دستگیر شود، بازپرس تحقیقات و اقدامات مقتضی را به عمل می‌آورد و در صورت لزوم،

تحریریا چتر دانش

تحریریه چتر دانش

قرار تأمین نیز صادر می‌کند و چنانچه قرار صادره منتهی به بازداشت متهم شود، پس از رسیدگی به اعتراض وی در دادگاه کیفری که بازپرس در معیت آن انجام وظیفه می‌نماید، با صدور قرار عدم صلاحیت، پرونده را به همراه متهم، حداکثر ظرف چهل و هشت ساعت، به دادسرای محل وقوع جرم می‌فرستد.

مواد مرتبط: مواد ۲۳ و ۵۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، بند ۸ ماده واحده قانون اخلاف در امنیت پرواز هواپیما مصوب ۱۳۴۹، ماده ۳۱ قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۲۸، تبصره ماده ۴ ق.ا.ق.ت.د.ع.ا مصوب ۱۳۸۱ و ماده ۱۱۶ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

نمودار چتر دانش

ماده ۱۱۷- در مواردی که

◀ جرم خارج از حوزه قضایی محل مأموریت بازپرس واقع شده،
◀ اما در حوزه او کشف یا مرتکب در آن حوزه دستگیر شود،

بازپرس تحقیقات و اقدامات مقتضی را به عمل می‌آورد و در صورت لزوم، قرار تأمین نیز صادر می‌کند و چنانچه قرار صادره منتهی به بازداشت متهم شود، پس از رسیدگی به اعتراض وی در دادگاه کیفری که بازپرس در معیت آن انجام وظیفه می‌نماید، با صدور قرار عدم صلاحیت، پرونده را به همراه متهم، حداکثر ظرف چهل و هشت ساعت، به دادسرای محل وقوع جرم می‌فرستد.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۷- در کدام یک از موارد زیر رسیدگی به جرم فرد بزرگسال در دادگاه اطفال و نوجوانان صورت می‌گیرد؟

- الف) در جرایمی که رئیس دادگاه اطفال و نوجوانان تشخیص دهد.
ب) در جرایم مستوجب حد در صلاحیت دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان
ج) در جرایمی که رئیس کل دادگستری استان به دادگاه اطفال و نوجوانان ارجاع می‌دهد.
د) در جرایمی که تحقق آن منوط به رفتار بزرگسال و طفل یا نوجوان است.
- گزینه د صحیح است. مستند به ماده ۳۱۲ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیار چتر دانش

ماده ۳۱۲- هرگاه یک یا چند طفل یا نوجوان با مشارکت یا معاونت اشخاص بزرگسال مرتکب جرم شوند و یا در ارتکاب جرم با اشخاص بزرگسال معاونت نمایند، فقط به جرائم اطفال و نوجوانان در دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی می‌شود.

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار چتر دانش

تبصره- در جرائمی که تحقق آن منوط به فعل دو یا چند نفر است، در صورتی که رسیدگی به اتهام یکی از متهمان در صلاحیت دادگاه اطفال و نوجوانان باشد، رسیدگی به اتهام کلیه متهمان، در دادگاه اطفال و نوجوانان به عمل می‌آید. در این صورت اصول حاکم بر رسیدگی به جرائم اشخاص بالاتر از هجده سال، تابع قواعد عمومی است.

نکته ۱: با توجه به ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک، اعم از این که طفل یا نوجوان، شریک، مباشر و یا معاون باشند، به جرم آن‌ها در دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی خواهد شد و لذا این ماده نیز، خلاف حالت مذکور در ماده ۳۱۱ ق.آ.د.ک و استثنای آن تلقی می‌شود. در این حالت به جرائم اطفال و نوجوانان در دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی می‌شود و به جرائم افراد بزرگسال حسب مورد، در دادگاه صالح رسیدگی خواهد شد.

نکته ۲: مصادیق جرائمی که تحقق آن‌ها منوط به فعل دو یا چند نفر است، می‌تواند زنا، لواط و منازعه باشد. در این جرائم، از آن جایی که فعل، واحد تلقی می‌شود؛ لذا باید در یک دادگاه رسیدگی شود. حال اگر یکی از افراد مرتکب جرائم مذکور، طفل یا نوجوان باشد، به اتهامات سایر افراد بزرگسال هم در دادگاه اطفال و نوجوانان اما براساس قواعد عمومی و نه قواعد حاکم بر دادگاه اطفال، رسیدگی می‌شود.

نکته ۳: مستند به ماده ۴۸ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹/۰۲/۲۳ دادگاه اطفال که به جرم طفل یا نوجوان رسیدگی می‌کند بر اساس مقرر این ماده موظف است به جرایم ارتكابی علیه آنان نیز رسیدگی نماید، هر چند که جرم علیه طفل یا نوجوان در صلاحیت دادگاه اطفال و نوجوان نباشد.

۱. دفتر ۱۶ ساله‌ای به همراه فردی ۲۲ ساله، مرتکب جرم زنا با رضایت شده‌اند. با توجه به ق.آ.د.ک به جرائم آن‌ها به ترتیب در کدام دادگاه رسیدگی می‌شود؟

(تألیفی)

الف) دادگاه اطفال و نوجوانان - دادگاه کیفری دو

ب) هر دو دادگاه کیفری دو

ج) هر دو دادگاه اطفال و نوجوانان، مطابق قواعد حاکم بر این دادگاه

د) هر دو دادگاه اطفال و نوجوانان، اما به جرم فرد ۲۲ ساله مطابق قواعد عمومی رسیدگی می‌شود.

۲. شفصی ۱۷ ساله به اتفاق فردی که ۲۰ ساله است به شرکت در ممل یک کیلو تریاک متهم‌اند، کدام گزینه صحیح است؟

(وکالت ۸۶)

الف) به اتهام شخص ۱۷ ساله در دادگاه عمومی (غیر اطفال) و ۲۰ ساله در دادگاه انقلاب رسیدگی می‌شود.

ب) به اتهام شخص ۱۷ ساله در دادگاه اطفال و ۲۰ ساله در دادگاه انقلاب رسیدگی می‌شود.

ج) به اتهام هر دو نفر، در دادگاه انقلاب رسیدگی می‌شود.

د) به اتهام هر دو نفر، در دادگاه اطفال رسیدگی می‌شود.

۳. هرگاه طفلی با مشارکت اشخاص بزرگسال، مرتکب جرمی شود که تمقق آن منوط به فعل چند نفر نیست، مرجع رسیدگی به جرائم آنان کدام است؟

(وکالت ۹۳)

قانونیار چترانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

- الف) صرفاً به جرائم طفل در دادگاه اطفال و به جرائم اشخاص بزرگسال در مرجع قضایی صالح
- ب) به جرائم همه متهمان، در دادگاه اطفال و نوجوانان
- ج) به جرائم همه متهمان، توأمان در دادگاه کیفری یک یا دو، حسب مورد
- د) به جرائم همه متهمان، در دادگاه کیفری محل وقوع جرم، طبق آیین دادرسی اطفال
۴. «الف» پسر ۱۶ ساله، ارتکاب قاپاق مواد مخدر، از سوی «ب»، برادر ۲۰ ساله خود را، تسهیل کرده است. در صورتی که مجازات قانونی جرم قاپاق مواد مخدر اعدام باشد به جرائم ارتکابی توسط «الف» و «ب»، در کدام مرجع قضایی رسیدگی می‌شود؟ (قضایات ۹۷)
- الف) هر دو در دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم نوجوانان
- ب) «الف» در دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم نوجوانان و «ب» در دادگاه انقلاب
- ج) «الف» در دادگاه اطفال و نوجوانان و «ب» در دادگاه انقلاب
- د) هر دو در دادگاه انقلاب
۵. بهزاد ۱۶ ساله، به همراه بابک ۲۰ ساله، با آقای سعید فرماندار شهرستان «الف» در استان «ب»، در ارتکاب جرم خیانت در امانت (با مجازات ۶ ماه تا ۳ سال حبس) مشارکت می‌کند. به اتهام سعید، بهزاد و بابک، در کدام مرجع رسیدگی می‌شود؟ (دکتری حقوق جزا و مجرم شناسی ۹۷)
- الف) هر سه در دادگاه کیفری دو مرکز استان «ب»، ولی نسبت به بهزاد، مقررات دادگاه اطفال و نوجوانان اجرا می‌شود.
- ب) بهزاد در دادگاه اطفال و نوجوانان شهرستان «الف» و سعید و بابک در دادگاه کیفری دو مرکز استان «ب»
- ج) به اتهام هر سه نفر در دادگاه کیفری دو شهرستان «الف»، ولی نسبت به بهزاد، با رعایت مقررات مربوط به جرایم اطفال و نوجوانان
- د) هر سه در دادگاه اطفال و نوجوانان مرکز استان «ب»، ولی نسبت به بابک و سعید، مقررات دادگاه اطفال و نوجوانان اجرا نمی‌شود.
۶. «الف» ۲۰ ساله، مرتکب قوادی شده و خام «ب» ۱۷ ساله و آقای «ج» ۲۲ ساله، در نتیجه قوادی، با هم زنا مستوجب جلد می‌کنند. دادگاه صالح برای رسیدگی به اتهام هر یک، به ترتیب، کدام است؟ (دکتری حقوق جزا و مجرم شناسی ۹۷)
- الف) کیفر دو - کیفری یک ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان - کیفری دو
- ب) اطفال و نوجوانان - اطفال و نوجوانان - اطفال و نوجوانان
- ج) کیفری دو - اطفال و نوجوانان - اطفال و نوجوانان
- د) کیفری دو - اطفال و نوجوانان - کیفری دو
۷. بهرام ۱۳ ساله و افشین ۲۲ ساله درموزه قضایی بفش، مرتکب خیانت در امانت می‌شوند. رسیدگی اتهام آنان به ترتیب به عهده چه مرجعی است؟ (دکتری حقوق جزا و مجرم شناسی ۹۹)
- الف) به اتهام هر دو نفر در دادگاه بخش
- ب) دادرای نوجوانان شهرستان مربوط - دادگاه بخش
- ج) دادگاه اطفال و نوجوانان شهرستان مربوط - دادگاه بخش

قانونیار چترانش

د) به اتهام هر دوفرد در دادگاه اطفال و نوجوانان - شهرستان مربوط

۸. دفتر ۱۶ ساله ای که با یک پسر ۱۹ ساله مرتکب زنی مستوجب جلد می شود. رسیدگی به اتهام آن ها در صلاحیت چه دادگاهی است؟
(ارشر سراسری ۱۴۰۰)

الف) هر دو در صلاحیت دادگاه اطفال و نوجوانان

ب) هر دو در صلاحیت دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان

ج) دختر ۱۶ ساله در دادگاه اطفال و نوجوانان و پسر ۱۹ ساله در دادگاه کیفری دو

د) دختر ۱۶ ساله در دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان و پسر ۱۹ ساله در دادگاه کیفری یک
۹. معاون وزیر در یک سفر غیرکاری در شهرستان اصفهان مبادرت به توهین به یک مأمور وظیفه نیروی انتظامی در مین انجام وظیفه می کند. ضمن درگیری این دو، فرزند ۱۶ ساله معاون وزیر هم به مأمور توهین می نماید، رسیدگی به جرم معاون وزیر و فرزند وی به ترتیب در کدام مرجع صورت می گیرد؟
(رکتری حقوق جزا و جرم شناسی ۱۴۰۰)

الف) هر دو کیفری دو تهران

ب) هر دو اطفال و نوجوانان محل وقوع جرم

ج) کیفری دو تهران - اطفال و نوجوانان محل وقوع جرم

د) کیفری دو محل وقوع جرم - اطفال و نوجوانان محل وقوع جرم

۱۰. «الف» پسر ۱۴ ساله، با شراکت «ب»، فردی ۲۰ ساله، مرتکب سرقت با مجازات ۵ تا ۲۰ سال میس و تا ۷۴ ضربه شلاق می شود. به جرم «الف» و «ب» به ترتیب در کدام دادگاه (ها) رسیدگی می شود؟
(ارشر سراسری ۱۴۰۱)

الف) هر دو در دادگاه اطفال و نوجوانان

ب) دادگاه اطفال و نوجوانان - دادگاه کیفری یک

ج) هر دو در دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم نوجوانان

د) دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم نوجوانان - دادگاه کیفری یک

۱۱. نوجوانی ۱۷ ساله با فردی ۲۴ ساله برای ارتکاب یک جرم تعزیری درجه شش علیه جمهوری اسلامی ایران تبانی می کنند {مجازات قانونی تبانی دو تا پنج سال میس است} رسیدگی به مجرایم اشخاص فوق، به ترتیب در صلاحیت کدام یک از دادگاه های زیر است؟
(مرکز وکلا ۱۴۰۲)

الف) دادگاه انقلاب - دادگاه انقلاب

ب) دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان - دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان

ج) دادگاه اطفال و نوجوانان - دادگاه اطفال و نوجوانان

د) دادگاه اطفال و نوجوانان - دادگاه انقلاب

۱۲. در کدام یک از موارد زیر، رسیدگی به جرم فرد بزرگسال، در دادگاه اطفال و نوجوانان صورت می گیرد؟
(وکالت ۱۴۰۴)

الف) در جرایمی که رئیس دادگاه اطفال و نوجوانان تشخیص دهد.

ب) در جرایم مستوجب حد در صلاحیت دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرایم نوجوانان

قانونیار چترانش

پاسخنامه

۱ د مستند به تبصره ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک.

۲ ب مستند به ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک.

۳ الف مستند به ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک.

۴ ب مستند به مواد ۳۱۲ و ۳۱۵ ق.آ.د.ک.

۵ ب مستند به مواد ۳۱۲ و ۳۰۸ ق.آ.د.ک.

۶ ج به استناد ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک جرم قوادی چون منوط به فعل چند نفر نیست و به صورت انفرادی قابل تحقیق است در صلاحیت دادگاه کیفری دو می‌باشد یعنی به جرم «الف» در دادگاه کیفری دو رسیدگی می‌شود اما به جرم «ب» و «ج» به ترتیب ۱۷ و ۲۲ مساله طبق تبصره ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی می‌کند.

۷ ب به استناد ماده ۳۰۱، ۳۰۴ و ۳۱۲ ق.آ.د.ک با توجه به عبارت «...فقط به جرائم اطفال و نوجوانان در دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی می‌شود.» جرم بهرام ۱۳ ساله در دادگاه اطفال و نوجوانان صالح و به جرم افشین ۲۲ ساله در دادگاه بخش / جرم خیانت در امانت در صلاحیت کیفری دو است.

۸ ب به استناد تبصره ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک چون جرم حدی زنا مستوجب جلد است تحقق آن منوط به فعل دو نفر یعنی دختر ۱۶ ساله و پسر ۱۹ ساله است.

۹ ج به استناد مواد ۳۰۴، ۳۰۷ و ۳۱۲ ق.آ.د.ک معاون وزیر دادگاه کیفری ۲ تهران چون جرم توهین با جزای نقدی درجه شش در صلاحیت کیفری دو است و به جرم نوجوان ۱۶ ساله دادگاه اطفال و نوجوانان محل وقوع جرم

۱۰ ب به استناد مواد ۳۰۲، ۳۰۴ و ۳۱۲ ق.آ.د.ک. (جرم سرقت با مجازات درجه ۳ برای فرد بزرگسال ۲۰ ساله طبق ماده ۳۰۲ ق.آ.د.ک در صلاحیت دادگاه کیفری یک است اما برای پسر ۱۴ ساله چون زیر ۱۵ سال است مستقیماً جرم سرقت او با این که جزء جرایم موضوع ماده ۳۰۲ ق.آ.د.ک است اما در صلاحیت دادگاه اطفال و نوجوانان می‌باشد.)

۱۱ ج به استناد تبصره ماده ۳۰۳ و ۳۰۴ و ۳۱۲ ق.آ.د.ک چون جرم تبانی تحقق آن منوط به فعل دو نفر یعنی فرد ۱۷ ساله و فرد ۲۴ ساله است. با این توضیح که جرم تبانی موضوع ماده ۶۱۰ ق.تعزیرات در صلاحیت دادگاه انقلاب و تبانی موضوع ماده ۶۱۱ ق.تعزیرات در صلاحیت دادگاه کیفری دو است. پس فرد ۱۷ ساله در دادگاه اطفال و نوجوانان محاکمه شده و فرد ۲۴ ساله هم به تبع فرد ۱۷ ساله در همین دادگاه اطفال و نوجوانان محاکمه می‌شود.

۱۲ د به موجب ماده ۳۱۲ ق.آ.د.ک

تطبیق با کتاب چتر دانش

تحریریه چتر دانش

ماده ۳۱۲ هرگاه یک یا چند طفل یا نوجوان با مشارکت یا معاونت اشخاص بزرگسال مرتکب جرم شوند و یا در ارتکاب جرم با اشخاص بزرگسال معاونت نمایند، فقط به جرایم اطفال و نوجوانان در دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی می‌شود.

تبصره- در جرایمی که تحقق آن منوط به فعل دو یا چند نفر است، در صورتی که رسیدگی به اتهام یکی از متهمان در صلاحیت دادگاه اطفال و نوجوانان باشد، رسیدگی به اتهام کلیه متهمان در دادگاه اطفال و نوجوانان به عمل می‌آید. در این صورت اصول حاکم بر رسیدگی به جرایم اشخاص بالاتر از هجده سال تابع قواعد عمومی است.

مواد مرتبط: ماده ۵۶ و ۲۲۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده ۳۱۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۵۴۹ مورخ ۱۳۶۹/۱۲/۲۱

نمودار چتر دانش

ماده ۳۱۲ - هرگاه

- ◀ یک یا چند طفل یا نوجوان با مشارکت یا معاونت اشخاص بزرگسال مرتکب جرم شوند و یا
- ◀ در ارتکاب جرم با اشخاص بزرگسال معاونت نمایند.

فقط به جرایم اطفال و نوجوانان در دادگاه اطفال و نوجوانان رسیدگی می‌شود.

تبصره- در جرایمی که تحقق آن منوط به فعل دو یا چند نفر است، در صورتی که رسیدگی به اتهام یکی از متهمان در صلاحیت دادگاه اطفال و نوجوانان باشد، رسیدگی به اتهام کلیه متهمان در دادگاه اطفال و نوجوانان به عمل می‌آید. در این صورت اصول حاکم بر رسیدگی به جرایم اشخاص بالاتر از هجده سال تابع قواعد عمومی است.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۸- در مین رسیدگی دادگاه کیفری چه دیگری کشف می‌شود در این فرض تکلیف دادگاه چیست؟

- الف) بدون وقفه در جریان رسیدگی به موضوع رسیدگی می‌کند.
- ب) در صورت غیرقابل گذشت بودن، جرم باید بدون وقفه در جریان رسیدگی حسب مورد موضوع را به دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوط اعلام کند.
- ج) در صورت شناسایی شاکی خصوصی او را برای اعلام جرم به دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوط ارشاد می‌کند.
- د) رسیدگی را متوقف و موضوع را حسب مورد به دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوط اعلام می‌کند.

گزینه ب صحیح است. مستند به ماده ۳۶۳ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیار چتر دانش

ماده ۳۶۳- هرگاه در حین رسیدگی، جرم دیگری کشف شود که بدون شکایت شاکی، قابل تعقیب باشد، دادگاه بدون ایجاد وقفه در جریان رسیدگی، حسب مورد، موضوع را به دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوط اعلام می‌کند.

نکته ۱: اطلاق ماده ۳۶۳ ق.آ.د.ک، هم شامل حالتی می‌شود که جرم کشف شده غیرقابل گذشت، مرتبط با جرم تحت تعقیب باشد و هم حالتی که ارتباطی با آن نداشته باشد؛ هم‌چنین شامل مواردی نیز می‌شود که مرتکب جرم جدید، متهم تحت تعقیب یا شخص دیگری باشد.

نکته ۲: با توجه به ماده ۳۶۳ ق.آ.د.ک، اگر جرم، قابل گذشت باشد، تکلیفی به اعلام آن به رئیس حوزه قضایی یا دادستان وجود ندارد، اما اگر جرم مذکور غیرقابل گذشت باشد، دادگاه بدون این‌که جریان رسیدگی به پرونده حاضر را متوقف کند، موضوع را، در صورتی که از جرائمی باشد که مستقیماً در دادگاه مطرح نمی‌شود، به دادستان و چنان‌چه از جرائمی باشد که مستقیماً در دادگاه مطرح می‌شوند، به رئیس حوزه قضایی اعلام می‌کند.

۱. در چه صورتی قاضی دادگاه مکلف است جرمی را که مین رسیدگی به جرم حاضر، کشف‌شده، به اطلاع دادستان یا رئیس حوزه قضایی برساند؟
(تألیفی)

الف) در صورتی که جرم مذکور، از جمله جرائم مهم باشد.

ب) در صورتی که جرم مذکور، غیرقابل گذشت باشد.

ج) در صورتی که جرم مذکور، قابل گذشت باشد.

د) در هر صورت، اعم از این‌که جرم مذکور قابل گذشت یا غیرقابل گذشت باشد.

۲. برای شفصی به اتهام دو فقره سرقت، کیفرخواست صادر می‌شود. متهم در هنگام رسیدگی به اتهامات در دادگاه، به یک فقره سرقت دیگر نیز، اقرار می‌کند. در این مورد، دادگاه چه اقداماتی انجام می‌دهد؟
(تألیفی)

الف) پس از کسب نظر نماینده دادستان، اتهام سرقت سوم را تفهیم می‌کند.

ب) موضوع را به رئیس حوزه قضایی اعلام و پس از ارجاع او، به آن نیز رسیدگی می‌کند.

ج) پرونده را به دادسرا اعاده می‌دهد، تا صرفاً مبادرت به صدور قرار جلب به دادرسی کند.

د) بدون ایجاد وقفه در جریان رسیدگی، موضوع را به دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوطه اعلام می‌کند.

۳. در مین رسیدگی دادگاه کیفری، جرم دیگری کشف می‌شود؛ در این فرض تکلیف دادگاه چیست؟
(وکالت ۱۴۰۴)

الف) بدون وقفه در جریان رسیدگی، به موضوع رسیدگی می‌کند

ب) در صورت غیر قابل گذشت بودن جرم، باید بدون وقفه در جریان رسیدگی حسب مورد موضوع را به

دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوط اعلام کند.

ج) در صورت شناسایی شاکی خصوصی، او را برای اعلام جرم به دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوط ارشاد می کند.

د) رسیدگی را متوقف و موضوع را حسب مورد به دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوط اعلام می کند.

پاسخنامه

۱ ب مستند به ماده ۳۶۳ ق.آ.د.ک.

۲ د مستند به ماده ۳۶۳ ق.آ.د.ک.

۳ د به موجب ماده ۳۶۳ ق.آ.د.ک البته با وحدت ملاک و استدلال منطقی از ماده ۹۹ ق.آ.د.ک این موضوع قابل برداشت است.

قانونیار چشم دانش

تحریر چشم دانش

ماده ۳۶۳ هرگاه در حین رسیدگی، جرم دیگری کشف شود که بدون شکایت شاکی قابل تعقیب باشد، دادگاه بدون ایجاد وقفه در جریان رسیدگی، حسب مورد، موضوع را به دادستان یا رئیس حوزه قضایی مربوط اعلام می کند.

مواد مرتبط: ماده ۲۰۶ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸ و ماده ۲۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

ماده ۳۶۳ - هرگاه در حین رسیدگی، جرم دیگری کشف شود که بدون شکایت شاکی قابل تعقیب باشد، دادگاه بدون ایجاد وقفه در جریان رسیدگی، حسب مورد،

◀ موضوع را به دادستان یا
◀ رئیس حوزه قضایی مربوط
اعلام می کند.

نمودار چشم دانش

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۱۹- متقاضی و افواهی در دادرسی کیفری کدام یک از اشخاص زیر است؟

الف) شاکی خصوصی

ب) متهم و شاکی خصوصی

ج) متهم

د) متهم دادستان و شاکی خصوصی

گزینه ج صحیح است. مستند به ماده ۴۰۶ قانون آیین دادرسی کیفری

تطبیق با کتاب چتر دانش

قانونیار
چتر دانش

ماده ۴۶- در تمام جرائم، به استثناء جرائمی که فقط جنبه حق‌اللهی دارند، هرگاه متهم یا وکیل او در هیچ‌یک از جلسات دادگاه حاضر نشود یا لایحه دفاعیه نفرستاده باشد، دادگاه پس از رسیدگی، رأی غیابی صادر می‌کند. در این صورت، چنانچه رأی دادگاه مبنی بر محکومیت متهم باشد، ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ واقعی، قابل واخواهی در همان دادگاه است و پس از انقضای مهلت واخواهی برابر مقررات حسب مورد قابل تجدیدنظر یا فرجام است. مهلت واخواهی برای اشخاص مقیم خارج از کشور، دو ماه است.

تبصره ۱- هرگاه متهم در جلسه رسیدگی حاضر و در فاصله تنفس یا هنگام دادرسی، بدون عذر موجه غایب شود، دادگاه رسیدگی را ادامه می‌دهد. در این صورت حکمی که صادر می‌شود، حضوری است.

تبصره ۲- حکم غیابی که ظرف مهلت مقرر از آن واخواهی نشود، پس از انقضای مهلت‌های واخواهی و تجدیدنظر یا فرجام به اجراء گذاشته می‌شود. هرگاه حکم دادگاه، ابلاغ واقعی نشده باشد، محکوم‌علیه می‌تواند ظرف بیست روز از تاریخ اطلاع، واخواهی کند که در این صورت، اجرای رأی، متوقف و متهم تحت‌الحفظ به همراه پرونده به دادگاه صادرکننده حکم اعزام می‌شود. این دادگاه در صورت اقتضاء نسبت به اخذ تأمین یا تجدیدنظر در تأمین قبلی اقدام می‌کند.

تبصره ۳- در جرائمی که فقط جنبه حق‌اللهی دارند، هرگاه محتویات پرونده، مجرمیت متهم را اثبات نکند و تحقیق از متهم ضروری نباشد، دادگاه می‌تواند بدون حضور متهم، رأی بر برائت او صادر کند.

نکته ۱: به‌طورکلی، رأی دادگاه ممکن است حضوری یا غیابی باشد. رأی هنگامی غیابی است که متهم یا وکیل او، در هیچ‌یک از جلسات دادگاه حاضر نشده و یا لایحه نفرستاده باشند و الا رأی حضوری محسوب می‌شود. آنچه که در این خصوص ملاک است، حضور یا عدم حضور متهم یا وکیل وی، یا ارسال یا عدم ارسال لایحه در مرحله رسیدگی دادگاه است و نه مرحله تحقیقات مقدماتی در دادرسی.

نکته ۲: پس از صدور حکم غیابی، این حکم قابل اعتراض است، که به آن واخواهی می‌گویند. در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ در دادگاه نخستین و دادگاه تجدیدنظر امکان صدور حکم غیابی پیش‌بینی شده است. در مرحله تجدیدنظر به موجب ماده ۴۶۱ ق.آ.د.ک صدور رأی غیابی پیش‌بینی شده است. در رویه قضایی این گونه هست که متهم در دادگاه کیفری دو حکم برائت می‌گیرد و شاکی و یا دادستان در موافقی که با جلب دادرسی موافق بوده و علیه متهم کیفرخواست صادر کرده است از این حکم تجدیدنظرخواهی می‌کنند و چون متهم خود را بری از اتهام فرض می‌کند دیگر توجهی به ابلاغیه و احضاریه ندارد و اگر قضاات دادگاه تجدیدنظر تصمیم

قانونیار چتر دانش

به نقض حکم داشته باشند طی حکم غیابی شخص تجدیدنظر خوانده و متهم بدوی را محکوم می نمایند لذا به وکلا توصیه می شود اگر در مرحله نخستین یعنی دادگاه کیفری دو حکم برائت گرفتید قضیه را تمام شده فرض نکنید و به دنبال پرونده در مرحله تجدیدنظر باشید چرا که با صدور حکم محکومیت غیابی امکان بازگشت حکم به حالت تبرئه با وخواهی بسیار سخت و مشکل است!

نکته ۳: رسیدگی غیابی فقط به جرائم حق الناس و جرائم مربوط به نظم عمومی که جنبه حق الهی ندارد، اختصاص دارد؛ لذا در جرائمی که دارای جنبه حق الهی صرف هستند، امکان رسیدگی غیابی وجود ندارد.

نکته ۴: صدور قرار، غیابی امکان ندارد و حضوری یا غیابی بودن، تنها اختصاص به آرای محکومیت دارد. به علاوه با توجه به ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک که مقرر داشته: «چنانچه رأی دادگاه، مبتنی بر محکومیت باشد»؛ وخواهی شامل آرای برائت و منع تعقیب نمی شود. (در تبصره ۱ ماده ۳۹۴ ق.آ.د.ک قرار رسیدگی غیابی در دادگاه کیفری یک داریم که جنبه شکلی و مقدماتی دارد).

نکته ۵: حکم همیشه نسبت به دادستان، شاکی و مدعی خصوصی حضوری است و فقط نسبت به متهم می تواند غیابی باشد.

نکته ۶: در تمام جرائم به استثنای جرائم دارای جنبه حق الهی صرف، در صورت وجود شرایط، امکان محاکمه غیابی وجود دارد و رأیی که صادر شده، صرف نظر از این که قابل تجدیدنظر باشد یا نباشد، قابل وخواهی است.

نکته ۷: با توجه به تبصره یک ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک، اگر متهم یا وکیل او در یک جلسه در دادگاه حاضر شده باشند، حکم حضوری محسوب می شود. از طرفی حتی اگر متهم یا وکیل او علی رغم عدم شرکت در هیچ یک از جلسات دادرسی، یک لایحه فرستاده باشند، حکم حضوری محسوب می شود؛ به علاوه در صورتی که متهم در جلسه رسیدگی حاضر شده باشد و در فاصله تنفس یا هنگام دادرسی، بدون عذر موجه غایب شود، دادگاه به رسیدگی ادامه و حکم صادره، حضوری خواهد بود. اما اگر دارای عذر موجه باشد، دادگاه اگر حضور او را ضروری نداند، رسیدگی می کند، که در این حالت، غیابی است.

نکته ۸: مهلت وخواهی با توجه به ابلاغ واقعی یا قانونی، می تواند متفاوت باشد: ۱- اگر حکم غیابی، ابلاغ واقعی شده باشد، ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ واقعی، قابل وخواهی در همان دادگاه است و اگر محکوم مقیم خارج از کشور باشد، این مهلت دو ماه از تاریخ ابلاغ واقعی است. ۲- در صورتی که حکم غیابی، ابلاغ واقعی نشده باشد و ابلاغ قانونی باشد، مهلت وخواهی برای اشخاص مقیم ایران ۲۰ روز از تاریخ اطلاع و برای اشخاص مقیم خارج از کشور، ۲ ماه از تاریخ اطلاع است.

نکته ۹: یکی از آثار وخواهی، اثر تعلیقی آن است. یعنی تا خاتمه مهلت وخواهی، حکم به مرحله اجرا گذاشته نمی شود. در این مورد، تفاوتی میان ابلاغ واقعی و قانونی نیست. اما اگر رأی، ابلاغ قانونی شده باشد با توجه به تبصره ۲ این ماده، در صورتی که حکم به مرحله اجرا در آمده باشد و متهم به هنگام اجرا، تقاضای وخواهی کند، در این صورت دادگاه، اجرای رأی را موقتاً متوقف و نسبت به اخذ تأمین و رسیدگی غیابی اقدام می کند.

قانونیار چترانش

نکته ۱۰: با توجه به تبصره سه ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک، اصل بر آن است که رسیدگی غیابی در جرائم حق‌اللهی صرف، امکان‌پذیر نیست؛ با این حال اگر محتویات پرونده، مجرمیت متهم را اثبات نکند و تحقیق از متهم ضروری نباشد، دادگاه این حق را دارد که بدون حضور متهم، رأی غیابی برائت صادر کند اما در صورتی که تحقیق از متهم ضروری باشد، پرونده را تا حضور متهم، مفتوح نگه می‌دارد.

۱. مهلت و افواهی برای اشخاص مقیم ایران و خارج، در صورت ابلاغ واقعی به ترتیب چه میزان است؟

- الف) بیست روز از تاریخ ابلاغ واقعی - دو ماه از تاریخ ابلاغ واقعی
- ب) بیست روز از تاریخ اطلاع - دو ماه از تاریخ اطلاع
- ج) ده روز از تاریخ ابلاغ واقعی - یک ماه از تاریخ ابلاغ واقعی
- د) ده روز از تاریخ اطلاع - یک ماه از تاریخ اطلاع

(قضاوت ۷۸)

۲. دادرسی غیابی در کدام یک از جرائم زیر، ممنوع است؟

- الف) جرائم امنیتی
- ب) جرائم مستلزم قصاص
- ج) حدود
- د) هیچ یک

(ارشاد آزار ۷۷)

۳. در کدام یک از جرائم زیر، دادگاه نمی‌تواند مکم غیابی صادر نماید؟

- الف) زنا
- ب) جعل
- ج) مواد مخدر
- د) کلاهبرداری

(قضاوت دی ۷۹)

۴. در جرائمی که جنبه مق‌اللهی دارند:

- الف) در صورتی که اتهام متهم ثابت نشود، دادگاه می‌تواند غیاباً رأی برائت صادر کند.
- ب) در صورتی که اتهام متهم ثابت شود، دادگاه می‌تواند غیاباً متهم را محکوم کند.
- ج) رسیدگی متوقف بر تقاضای شاکی خصوصی است.
- د) دادگاه باید غیاباً متهم را محکوم کند.

(ارشاد آزار ۸۳)

۵. مهلت درخواست و افواهی از امکام کیفری است.

- الف) ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قانونی
- ب) ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ واقعی
- ج) ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ قانونی
- د) ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ واقعی

(مرکز وکلا اردیبهشت ۸۴)

۶. مکم غیابی در امور کیفری، ظرف چه مهلت قابل اعتراض است؟

- الف) یک هفته
- ب) ده روز
- ج) بیست روز
- د) یک ماه

(قضاوت اسفند ۷۹)

۷. در جرائمی که جنبه مق‌اللهی دارند:

- الف) صدور حکم غیابی مجاز است.
- ب) صدور حکم برائت متهم، در غیاب وی جایز است.
- ج) صدور حکم برائت، در غیاب متهم ممنوع است.
- د) تعقیب متهم، منوط به شکایت شاکی خصوصی است.

۸. رأی غیابی در امور کیفری، پس از ابلاغ ظرف قابل و افواهی است.

تطبیق با کتاب چتر دانش

(قضاوت ۹۰)

(وکالت ۹۲)

(ب) واقعی - ده روز

(د) قانونی - ده روز

(الف) واقعی - بیست روز

(ج) قانونی - بیست روز

۹. در امور کیفری، منظور از (رأی غیابی چیست؟

- (الف) متهم یا شاکی یا وکیل آنها در هیچک از جلسات دادگاه حاضر نشده و یا لایحه دفاعیه نفرستاده باشد.
(ب) متهم یا وکیل او، در هیچک از جلسات دادگاه حاضر نشده و یا لایحه دفاعیه نفرستاده باشد.
(ج) وقت رسیدگی به متهم، ابلاغ واقعی نشده و متهم یا وکیل او در هیچک از جلسات دادگاه حاضر نشده یا لایحه دفاعیه نفرستاده باشد.
(د) وقت رسیدگی به متهم ابلاغ واقعی نشده و متهم یا وکیل او در هیچک از جلسات دادگاه حاضر نشده یا لایحه دفاعیه نفرستاده باشد.

(تألیفی)

۱۰. کدام گزینه در فصوص (سیدگی غیابی و وافواهی صمیع نیست؟

- (الف) ملاک غیابی یا حضوری بودن رسیدگی، حضور در دادسرا نیست.
(ب) در مواردی که دادگاه با حضور وکیل تسخیری و بدون حضور متهم، به اتهام رسیدگی می کند رسیدگی حضوری تلقی می شود.
(ج) حکم غیابی در مرحله تجدیدنظر در صورتی است که، متهم یا وکیل او در هیچک از مراحل دادرسی نخستین و تجدیدنظر حاضر نبوده و لایحه دفاعیه یا اعتراضیه هم نداده باشند.
(د) در جرائمی که فقط جنبه حق الهی دارند، فقط صدور حکم برائت متهم به طور غیابی مجاز است.

۱۱. مسبب نوع ابلاغ، مهلت وافواهی نسبت به اتمام غیابی کیفری چند (روز است و مرجع (سیدگی

(وکالت ۹۵)

به درخواست وافواهی، کدام دادگاه است؟

- (الف) ابلاغ واقعی: ۲۰ روز از تاریخ اطلاع - ابلاغ قانونی: ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ - دادگاه تجدید نظر استان
(ب) ابلاغ واقعی: ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ - ابلاغ قانونی: ۲۰ روز از تاریخ اطلاع - دادگاه تجدیدنظر استان
(ج) ابلاغ واقعی: ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ - ابلاغ قانونی: ۲۰ روز از تاریخ اطلاع - دادگاه صادر کننده حکم غیابی
(د) ابلاغ واقعی: ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ - ابلاغ قانونی: ۱۰ روز از تاریخ اطلاع - دادگاه صادر کننده حکم غیابی

۱۲. در جرائم فاقد جنبه حق الهی، دادگاه تمت کدامیک از شرایط زیر، مبادرت به صدور حکم غیابی

(وکالت ۹۸)

می کند؟

- (الف) هرگاه متهم یا وکیل او در هیچک از جلسات دادگاه حاضر نشده یا لایحه دفاعیه نفرستاده باشند.
(ب) هرگاه متهم یا وکیل او، صرفاً در جرائم مذکور در ماده ۳۰۲ ق.آ.د.ک، در هیچک از جلسات دادگاه یا دادسرا حضور پیدا نکرده باشند.

(ج) چنانچه متهم در جلسه دادگاه حاضر نشده، هر چند وکیل او حضور داشته باشد.

(د) در صورتی که متهم در جلسه دادگاه حاضر نباشد، هر چند وکیل او لایحه دفاعیه داده باشد.

۱۳. در جرائم فاقد جنبه حق الهی، دادگاه تمت کدامیک از شرایط زیر، مبادرت به صدور حکم غیابی

(قضاوت ۹۹)

می کند؟ در کدامیک از جرائم زیر، دادگاه نمی تواند حکم غیابی صادر کند؟

قانونیار چتر دانش

تطبیق با کتاب چتر دانش

- الف) قتل شبه عمد
ج) حمل مواد مخدر
۱۴. در کدام مورد، رسیدگی و مدور مکم به صورت غیابی ممنوع است؟
(دکتری حقوق جزا و جرم شناسی ۱۴۰۲)
- الف) ترک انفاق
ب) شرب خمر
ج) قتل خطای محض
د) قذف
۱۵. متقاضی واخواهی در دادرسی کیفری کدام یک از اشخاص زیر است؟
(وکالت ۱۴۰۴)
- الف) شاکی خصوصی
ب) متهم و شاکی خصوصی
ج) متهم
د) متهم، دادستان و شاکی خصوصی

قانونیار چتر دانش

پاسخنامه

- ۱ الف مستند به ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۲ ج در جرائم مستوجب دیه و قصاص، با توجه به حق الناس بودن جرائم مزبور، امکان رسیدگی غیابی وجود دارد.
۳ الف مستند به ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۴ الف مستند به تبصره ۳ ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۵ د مستند به تبصره ۳ ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۶ ج مستند به تبصره ۳ ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۷ ب مستند به تبصره ۳ ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۸ الف مستند به تبصره ۳ ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۹ ب مستند به ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۱۰ ب مستند به ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک. در حالتی که متهم شخصاً یا از طریق وکیل تعیینی حضور نداشته یا لایحه‌ای ارسال نکرده باشد، رسیدگی غیابی محسوب می‌شود. لازم به یادآوری است که علاوه بر این موارد، در جایی که دادگاه با حضور وکیل تسخیری به اتهام رسیدگی می‌کند باز هم رسیدگی غیابی محسوب می‌شود. برای مشاهده واخواهی در مرحله تجدیدنظر به ماده ۴۶۱ رجوع شود.
۱۱ ج مستند به ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک..
۱۲ الف مستند به ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک..
۱۳ ج مستند به تبصره ۳ ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک.
۱۴ ب مستند به ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک. شرب خمر جنبه حق الهی محض دارد ولی قتل خطای محض، قذف و ترک انفاق دارای شاکی و مدعی خصوصی بوده و علاوه بر جنبه الهی دارای جنبه حق الناسی نیز می‌باشد.
۱۵ ج طبق منطق ماده ۴۰۶ ق.آ.د.ک زیرا رای نسبت به شاکی همیشه حضوری است و ماده مذکور به عدم حضور و ارسال لایحه از طرف متهم با وکیل وی اشاره نموده است.

تطبیق با کتاب چتر دانش

تحریر چتر دانش

ماده ۴۰۶

در تمام جرایم، به استثنای جرایمی که فقط جنبه حق‌اللهی دارند، هرگاه متهم یا وکیل او در هیچ یک از جلسات دادگاه حاضر نشود یا لایحه دفاعیه نفرستاده باشد، دادگاه پس از رسیدگی، رأی غیابی صادر می‌کند. در این صورت، چنانچه رأی دادگاه مبنی بر محکومیت متهم باشد، ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ واقعی، قابل واخواهی در همان دادگاه است و پس از انقضای مهلت واخواهی برابر مقررات حسب مورد قابل تجدیدنظر یا فرجام است. مهلت واخواهی برای اشخاص مقیم خارج از کشور، دو ماه است.

تبصره ۱- هرگاه متهم در جلسه رسیدگی حاضر و در فاصله تنفس یا هنگام دادرسی بدون عذر موجه غایب شود، دادگاه رسیدگی را ادامه می‌دهد. در این صورت حکمی که صادر می‌شود، حضوری است.

تبصره ۲- حکم غیابی که ظرف مهلت مقرر از آن واخواهی نشود، پس از انقضای مهلت‌های واخواهی و تجدیدنظر یا فرجام به اجراء گذاشته می‌شود. هرگاه حکم دادگاه ابلاغ واقعی نشده باشد، محکوم‌علیه می‌تواند ظرف بیست روز از تاریخ اطلاع، واخواهی کند که در این صورت، اجرای رأی، متوقف و متهم تحت‌الحفظ به همراه پرونده به دادگاه صادرکننده حکم اعزام می‌شود. این دادگاه در صورت اقتضاء نسبت به اخذ تأمین یا تجدیدنظر در تأمین قبلی اقدام می‌کند.

تبصره ۳- در جرایمی که فقط جنبه حق‌اللهی دارند، هرگاه محتویات پرونده، مجرمیت متهم را اثبات نکند و تحقیق از متهم ضروری نباشد، دادگاه می‌تواند بدون حضور متهم، رأی بر براءة او صادر کند.

مواد مرتبط: با مواد ۱۸۰، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۴۷ و ۲۶۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، ماده واحده راجع به تجویز رسیدگی غیابی در امور خلاقی مصوب ۱۳۳۹، ماده ۲۶۴ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲، ماده ۷۹ ق.آ.د.م مصوب ۱۳۷۹ و تبصره ۱ ماده ۳۹۴، تبصره ماده ۲۹۷، ماده ۳۴۸ و ماده ۴۶۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۶۳۹ مورخ ۱۳۷۸/۸/۱۱، رأی شماره ۶۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۲

نموداری چتر دانش

ماده ۴۰۶- در تمام جرایم به استثناء جرایمی که فقط جنبه حق‌اللهی دارند، هرگاه

◀ متهم یا وکیل او در هیچ یک از جلسات دادگاه حاضر نشود یا
◀ لایحه دفاعیه نفرستاده باشد،

دادگاه پس از رسیدگی، رأی غیابی صادر می‌کند. در این صورت، چنانچه رأی دادگاه مبنی بر محکومیت متهم باشد، ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ واقعی، قابل واخواهی در همان دادگاه است و پس از انقضای مهلت واخواهی برابر مقررات حسب مورد قابل تجدیدنظر یا فرجام است. مهلت واخواهی برای اشخاص مقیم خارج از کشور، دو ماه است.

تبصره ۱- هرگاه متهم در جلسه رسیدگی حاضر و در فاصله تنفس یا هنگام دادرسی بدون عذر موجه

تطبیق با کتاب چتر دانش

نموداری چتر دانش

غایب شود، دادگاه رسیدگی را ادامه می‌دهد. در این صورت حکمی که صادر می‌شود، حضوری است. تبصره ۲- حکم غیابی که ظرف مهلت مقرر از آن واخواهی نشود، پس از انقضای مهلت‌های واخواهی و تجدیدنظر یا فرجام به اجراء گذاشته می‌شود. هرگاه حکم دادگاه ابلاغ واقعی نشده باشد، محکوم‌علیه می‌تواند ظرف بیست روز از تاریخ اطلاع، واخواهی کند که در این صورت،

اجرای رأی، متوقف و

متهم تحت‌الحفظ به همراه پرونده به دادگاه صادرکننده حکم اعزام می‌شود.

این دادگاه در صورت اقتضاء نسبت به اخذ تأمین یا تجدیدنظر در تأمین قبلی اقدام می‌کند.

تبصره ۳- در جرایمی که فقط جنبه حق‌اللهی دارند،

دادگاه می‌تواند بدون

هرگاه محتویات پرونده،
مجرمیت متهم را اثبات نکند
و تحقیق از متهم ضروری نباشد.

حضور متهم، رأی بر براءت او صادر کند.

سوالات آزمون وکالت ۱۴۰۴

۱۲۰- اخذ موافقت متهم در صدور کدام یک از قرارهای تأمین کیفری زیر ضروری است؟

- (الف) قرار التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده و قرار التزام مستخدمان رسمی کشور یا نیروهای مسلح به حضور با تعیین وجه التزام
(ب) قرار التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام
(ج) صرفاً در قرار عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده با تعیین وجه التزام
(د) قرار التزام به معرفی نوبهای خود به صورت هفتگی با ماهانه به مرجع قضایی یا انتظامی با تعیین وجه التزام
- گزینه الف صحیح است. مستند به ماده ۲۱۷ قانون آیین دادرسی کیفری

قانونیار چتر دانش

ماده ۲۱۷- به‌منظور دست‌رسی به متهم و حضور به موقع وی، جلوگیری از فرار یا مخفی شدن او و تضمین حقوق بزه‌دیده برای جبران ضرر و زیان وی، بازپرس پس از تفهیم اتهام و تحقیق لازم، در صورت وجود دلایل کافی، یکی از قرارهای تأمین زیر را صادر می‌کند:

الف- التزام به حضور با قول شرف
ب- التزام به حضور با تعیین وجه التزام

تطبیق با کتاب چتر دانش

- ب- التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با قول شرف**
ت- التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام
ث- التزام به معرفی نوبه‌ای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضایی یا انتظامی با تعیین وجه التزام
ج- التزام مستخدمان رسمی کشوری یا نیروهای مسلح به حضور، با تعیین وجه التزام، با موافقت متهم و پس از اخذ تعهد پرداخت، از محل حقوق آنان از سوی سازمان مربوط
چ- التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده با موافقت متهم با تعیین وجه التزام از طریق نظارت با تجهیزات الکترونیکی یا بدون نظارت با این تجهیزات
ح- اخذ کفیل با تعیین وجه الكفاله
خ- اخذ وثیقه اعم از وجه نقد، ضمانت نامه بانکی، مال منقول یا غیر منقول
د- بازداشت موقت با رعایت شرایط مقرر قانونی
تبصره ۱- در صورت امتناع متهم از پذیرش قرار تأمین مندرج در بند (الف)، قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام صادر و در صورت امتناع از پذیرش قرارهای مندرج در بندهای (ب)، (پ)، (ت)، و (ث)، قرار كفالت صادر می‌شود.
تبصره ۲- در مورد بندهای (پ) و (ت)، خروج از حوزه قضایی با اجازه قاضی ممکن است.
تبصره ۳- در جرائم غیر عمدی، در صورتی که به تشخیص مقام قضایی، تضمین حقوق بزه‌دیده به طریق دیگر امکان‌پذیر باشد، صدور قرار كفالت و وثیقه جایز نیست.

نکته ۱: منظور از قرار تأمین کیفری، تصمیم مرجع قضایی (بالاخص بازپرس)، به منظور تکمیل بهتر تحقیقات تا زمان اظهارنظر، در خصوص قابلیت یا عدم قابلیت محاکمه متهم در دادگاه است. بدین‌سان، قرارهای تأمین کیفری، نوعی قرار اعدادی یا تمهیدی تلقی می‌شوند. قرارهای اعدادی یا تمهیدی نیز همان‌طور که از نامش پیداست، قرارهایی هستند که پرونده را در راستای تکمیل تحقیقات، مهیا برای اظهارنظر قضایی در خصوص صحت و درستی ادله متهم و نهایتاً، انتساب اتهام به مشتکی عنه و قابلیت محاکمه وی در دادگاه را می‌نمایند.

نکته ۲: در تعریفی روشن‌تر و دقیق‌تر از قرارهای تأمین کیفری، می‌توان گفت که قرار تأمین کیفری وسیله‌ای است برای تضمین حضور متهم در کلیه مراحل رسیدگی، اعم از تحقیقات مقدماتی، محاکمه و حتی اجرای حکم، تا هر زمان مقرر، متهم (محکوم‌علیه) توسط مرجع قضایی احضار گردیده، در مرجع مذکور حاضر شده و به راحتی در دسترس مقام قضایی باشد.

نکته ۳: با توجه به ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک، اهداف قرارهای تأمین کیفری عبارتند از: ۱- دسترسی به متهم

۱- قرار یا قاطع دعوا است و یا تصمیمی است که برای آماده سازی دعوا اتخاذ می‌شود چنان‌چه قرار سبب خارج شدن دعوا از چرخه رسیدگی و یا انتقال از یک مرحله به مرحله دیگر شود، قرار نهایی و چنان‌چه برای مهیا شدن لوازم و مقدمات رسیدگی یا در دسترس بودن متهم و جلوگیری از فرار او صادر شود قرار مقدماتی، اعدادی و یا تمهیدی گفته می‌شود. (طهماسبی، جواد ۱۳۹۶ «آیین دادرسی کیفری» جلد دوم: ص ۱۲۱) قرارهایی هم چون قرار تأمین کیفری، قرار ارجاع به کارشناس قرار معاینه محلی قرار اعدادی محسوب می‌شوند و قرارهایی مثل قرار منع تعقیب، موقوفی تعقیب، قرار جلب به دادرسی قرار نهایی به شمار می‌روند.

قانونیار چترانش

- و حضور به موقع وی در مرحله تحقیقات، رسیدگی دادگاه و اجرای حکم ۲- جلوگیری از فرار یا مخفی شدن متهم ۳- تضمین حقوق بزه دیده برای جبران ضرر و زیان
- نکته ۴:** قرار تأمین کیفری حتماً باید پس از تفهیم اتهام به متهم و در صورت وجود دلایل کافی بر وقوع جرم، توسط بازپرس صادر شود؛ در غیر این صورت خلاف قانون است.
- نکته ۵:** یکی از اصول حاکم بر صدور قرارهای تأمین کیفری این است که از میان ده قرار تأمین کیفری که در ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک به آن تصریح شده است، بازپرس فقط می تواند در خصوص یک اتهام، یکی از آن قرارها را صادر نماید.
- نکته ۶:** قرارهای تأمین کیفری که در قانون سابق وجود نداشتند، عبارتند از: ۱- التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با قول شرف ۲- التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام ۳- التزام به معرفی نوبه ای خود، به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضایی یا انتظامی با تعیین وجه التزام ۴- التزام مستخدمان رسمی کشوری یا نیروهای مسلح به حضور با تعیین وجه التزام با موافقت متهم و پس از اخذ تعهد پرداخت از محل حقوق آنان، از سوی سازمان مربوط ۵- التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده با موافقت متهم یا تحصیل وجه التزام از طریق نظارت با تجهیزات الکترونیکی یا بدون نظارت با این تجهیزات.
- نکته ۷:** صدور قرارهای تأمین کیفری، به اختیار بازپرس و با رعایت شرایط مقرر در قانون است؛ با این حال در صورتی که بازپرس، قرار التزام به حضور با قول شرف را صادر کند ولی متهم از آن امتناع نماید و نپذیرد، قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام صادر می شود. از طرفی در صورت امتناع متهم از پذیرش قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام، التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با قول شرف، التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام، التزام به معرفی نوبه ای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضایی یا انتظامی با تعیین وجه التزام، قرار کفالت صادر می شود. همه این موارد به عنوان تشدید تأمین، توسط متهم قابل اعتراض است. (طبق بند ب ماده ۲۷۰ ق.آ.د.ک)
- نکته ۸:** در خصوص قرارهای مذکور در بندهای «پ و ت» که در ارتباط با التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با قول شرف و التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام است، خروج از حوزه قضایی با اجازه قاضی امکان پذیر است؛ در این جا منظور از قاضی، مقام صادرکننده قرار، اعم از بازپرس و قاضی دادگاه است.
- نکته ۹:** در صورتی که متهم شخص حقوقی باشد، قرار تأمین کیفری در مورد آن، هیچ یک از قرارهای مندرج در ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک نیست و موضوع مشمول ماده ۶۹۰ ق.آ.د.ک خواهد بود.
- نکته ۱۰:** یکی از اصول دیگر حاکم بر صدور قرارهای تأمین کیفری، اصل تناسب میان قرار صادره و جرم ارتكابی است. از همین روست که قانونگذار در تبصره این ماده مقرر داشته: در صورتی که در جرائم غیرعمدی، که از شدت زیادی برخوردار نیستند، تضمین حقوق بزه دیده به طریق دیگر امکان پذیر باشد، صدور قرار کفالت یا وثیقه جایز نیست. به عنوان مثال اگر جرم غیرعمدی از جرائم غیرعمدی رانندگی باشد که شخص دارای بیمه است، بیمه، خسارات وارده بر شخص ثالث را جبران می کند؛ لذا صدور قرار کفالت یا وثیقه که نسبت به قرارهای مذکور در بندهای الف تا ج این ماده

تطبیق با کتاب چتر دانش

سنگین تر هستند، جایز نیست.

نکته ۱۱: منظور از حوزه قضایی ذکر شده در بند پ و ت، حوزه قضایی دادسرای رسیدگی کننده به پرونده است.

نکته ۱۲: در جرایم غیر عمدی مثل تصادف رانندگی البته با تشخیص مقام قضایی اگر مقصر حادثه دارای بیمه نامه معتبر باشد یا به طرق دیگر حقوق بزه دیده تضمین شود، صدور قرار کفالت یا وثیقه در خصوص مقصر حادثه (متهم) جایز نیست. (طبق ماده ۴۹ قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث... مصوب ۱۳۹۵: «مراجع قضایی مکلفند در دعای مربوط به حوادث رانندگی در صورت وجود بیمه نامه معتبر و مکفی و احراز اصالت آن صرفاً متناسب با جنبه عمومی جرم، برای راننده سبب حادثه قرار تامین صادر کنند.» این ماده قرار تامین خاص برای همه جوانب حادثه رانندگی تعیین نکرده و تنها در خصوص جنبه عمومی جرم وجود بیمه نامه معتبر را کافی دانسته است با این حال به نظر می رسد اگر بازپرس تشخیص داد این بیمه نامه موضوع دیه و خسارت و جنبه عمومی جرم را پوشش می دهد باید ضابطه ممنوعیت مقرر در تبصره ۳ ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک را مد نظر قرار دهد).

نکته ۱۳: صدور قرار تامین کیفری بیشتر ناظر به (مراحل ابتدایی تشکیل پرونده) است. اما در مرحله پایانی و اجرای احکام کیفری نیز غیر از بحث اعطای مرخصی صدور قرار تامین در مرحله اجرای احکام کیفری موضوع ماده ۵۰۷ ق.آ.د.ک پیش بینی شده است: (ماده ۵۰۷: چنانچه اجرای مجازات مستلزم دسترسی به محکوم علیه به دفعات باشد و محکوم علیه در پرونده فاقد قرار تامین بوده یا قرار صادره متناسب نباشد، قاضی اجرای احکام کیفری مطابق مقررات، قرار تأمین متناسب صادر می کند).

۱. کدام یک از قرارهای تأمین کیفری زیر، در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۷۸ پیش بینی نشده بود؟
(تألیفی)

- (الف) التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده با موافقت متهم با تعیین وجه التزام از طریق نظارت با تجهیزات الکترونیکی
- (ب) التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با قول شرف
- (ج) التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام
- (د) هر سه مورد

۲. وثیقه اعم است از:

- (الف) وجه نقد یا مال غیرمنقول
- (ب) وجه نقد، مال منقول، اوراق بهادار، اشیای قیمتی
- (ج) وجه نقد یا ضمانت نامه بانکی یا مال منقول و غیرمنقول
- (د) فقط وجه نقد که باید به صندوق دادگستری یا بانک، ایداع و قبض سپرده، به مقام قضایی تحویل شود.

۳. در صورت استنکاف متهم از التزام به حضور با تعیین وجه التزام، در این صورت قرار مذکور به قرار تبدیل می شود.
(وکالت ۸۰)

قانونیار چتر دانش

- الف) وثیقه ملکی (ب) وجه الكفاله (ج) وجه الضمان نقدي (د) بازداشت
۴. کدام یک از قرارهای زیر، منوط به موافقت متهم است؟
(الف) قرار كفالت (ب) قرار وثيقه
(ج) التزام به حضور با تعيين وجه التزام (د) مستند به بند ج ماده ۲۱۷
۵. موافقت متهم برای صدور کدام یک از قرارهای تأمین زیر، با رعایت مقررات مربوط، باید أخذ شود؟
(الف) قرارهای كفالت و وثيقه
(ب) قرارهای التزام به حضور نزد قاضي و عدم خروج از حوزه قضايی با تعيين وجه التزام
(ج) فقط برای صدور قرار التزام به معرفي نوبه‌ای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضايی یا انتظامی با تعيين وجه التزام
(د) فقط برای صدور قرارهای التزام مستخدمان رسمی کشور یا نیروهای مسلح به حضور نزد قاضي و نیز التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامت، با تعيين وجه التزام توسط مرجع قضايی
۶. «الف»، متهم به ایراد صدمه بدنی عمدی مستوجب ديه است. برای وی قرار وثيقه صادر می‌شود. ولی پیش از سررسید زمان پرداخت ديه، مکم صادر می‌گردد. وثيقه صادره، چه وضعیتی می‌یابد؟
(الف) به اعتبار خود باقی است.
(ب) به دلیل عدم حلول موعد پرداخت، ملغی می‌شود.
(ج) قاضي اجرای احکام، با تأیید دادستان، ملزم به تبدیل یا تخفیف قرار است.
(د) به اعتبار خود باقی است. ولی قاضي اجرای احکام، در صورت عدم تناسب، با اطلاع دادگاه صادرکننده حکم، ملزم به تخفیف آن است.
۷. قرار تأمین در جرم صدور چک پرداخت نشدنی، کدام یک از موارد زیر است؟
(الف) هریک از قرارهای تأمین مذکور در قانون آئین دادرسی کیفری
(ب) وجه الضمان نقدي یا ضمانت‌نامه بانکی
(ج) كفالت یا وثيقه
(د) تنها وثيقه
۸. کدام قرار مطلقاً قابل اعتراض نیست؟
(الف) قرار التزام به عدم خروج از حوزه قضايی با تعيين وجه التزام
(ب) قرار رد ایراد رد دادرسی
(ج) رد قرار كفالت
(د) قرار اناطه
۹. کدام مورد در فصوص صدور قرار كفالت و وثيقه در جرایم غیر عمدی، صمیع است؟
(الف) در صورتی که به تشخیص مقام قضايی تضمین حقوق بزه دیده به طریق دیگر امکان پذیر باشد فقط صدور قرار وثيقه جایز نیست.

(ارشدر سراسری ۱۴۰۱)

قانونیار چتر دانش

ب) در صورتی که به تشخیص مقام قضایی تضمین حقوق بزه دیده به طریق دیگر امکان پذیر باشد، صدور قرار کفالت و وثیقه جایز نیست.
ج) صدور قرار کفالت و وثیقه جایز نیست.
د) صدور قرار کفالت جایز است ولی صدور قرار وثیقه جایز نیست.
۱۰. برای متهمی قرار التزام به مضور با تعیین وجه التزام صادر شده است. وی از پذیرش قرار امتناع می‌کند. محکم قضیه چیست؟

الف) قرار بازداشت موقت صادر می‌شود.
ب) قرار نظارت قضایی جایگزین قرار مذکور می‌شود.
ج) قرار کفالت صادر می‌شود.
د) قرار وثیقه صادر می‌شود.
۱۱. کدام مورد صمیع است؟

الف) صدور قرار وثیقه توسط دادگاه صلح و در جرایم غیر عمد مطلقاً ممنوع است
ب) جمع قرار نظارت قضایی یا قرار تامین خواسته و قرار تامین کیفری ممکن نیست.
ج) قرار های تامینی که ناظر به التزام به حضور یا التزام به عدم خروج از حوزه قضایی است نیازمند پذیرش متهم است.
د) استماع اظهارات شاهد یا مطلع در خارج از دادسرا با وسایل ارتباط از دور در جرایم در صلاحیت کیفری یک ممنوع است.
۱۲. اُذ موافقت متهم در صدور کدام یک از قرارهای تامین کیفری زیر ضروری است؟ (وکالت ۱۴۰۴)
الف) قرار التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده و قرار التزام مستخدمان رسمی کشور یا نیروهای مسلح به حضور با تعیین وجه التزام
ب) قرار التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام
ج) صرفاً در قرار عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده با تعیین وجه التزام
د) قرار التزام به معرفی نوبه ای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضایی یا انتظامی با تعیین وجه التزام

پاسخنامه

- ۱ د مستند به ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک.
- ۲ ج مستند به بند خ ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک.
- ۳ ب مستند به تبصره ۱ ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک.
- ۴ د مستند به بند ج ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک.
- ۵ د مستند به بندهای ج و چ ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک.
- ۶ الف مستند به صدر ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک. لازمه تضمین حقوق بزه‌دیده این است که قرار تأمین، پس از صدور حکم نیز معتبر باشد.
- ۷ ج به استناد ماده ۱۸ قانون صدور چک اصلاحی ۱۳۸۲ و اصلاحات ۱۳۹۷ و ۱۴۰۰

تطبیق با کتاب چتر دانش

- ۸ الف** به استناد تبصره ۱ ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک. چرا که عدم پذیرش قرار التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام موضوع بند «ت» ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک. به قرار کفالت تبدیل می گردد. و در ماده ۲۲۶ ق.آ.د.ک. تنها از قرار ورد قرار قابل اعتراض به وثیقه و کفالت منتهی به بازداشت اشاره شده است. در ضمن قرار بازداشت موقت هم قابل اعتراض است. / قرار اناطه وفق ماده ۲۱ ق.آ.د.ک. قابل اعتراض است. رد قرار کفالت وفق ماده ۲۲۶ ق.آ.د.ک. و قرار رد ایراد رد دادرسی وفق ماده ۴۲۴ ق.آ.د.ک. قابل اعتراض می باشند.
- ۹ ب** به استناد تبصره ۳ ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک.
- ۱۰ ج** به استناد تبصره ۱ ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک.
- ۱۱ ج** به استناد تبصره ۱ ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک. و عبارت (از پذیرش امتناع کند تبدیل به قرار دیگر می شود) گویای این است که قرار های مذکور می بایست مورد پذیرش متهم قرار گیرد.
- ۱۲ الف** طبق بند ج و چ و ماده ۲۱۷ ق.آ.د.ک.

قانونیاری چتر دانش

تحریریه چتر دانش

- ماده ۲۱۷** به منظور دسترسی به متهم و حضور به موقع وی، جلوگیری از فرار یا مخفی شدن او و تضمین حقوق بزه دیده برای جبران ضرر و زیان وی، بازپرس پس از تفهیم اتهام و تحقیق لازم، در صورت وجود دلایل کافی، یکی از قرارهای تأمین زیر را صادر می کند:
- الف- التزام به حضور با قول شرف
- ب- التزام به حضور با تعیین وجه التزام
- پ- التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با قول شرف
- ت- التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام
- ث- التزام به معرفی نوبه ای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضایی یا انتظامی با تعیین وجه التزام
- ج- التزام مستخدمان رسمی کشوری یا نیروهای مسلح به حضور با تعیین وجه التزام، با موافقت متهم و پس از اخذ تعهد پرداخت از محل حقوق آنان از سوی سازمان مربوط
- چ- التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده با موافقت متهم با تعیین وجه التزام از طریق نظارت با تجهیزات الکترونیکی یا بدون نظارت با این تجهیزات
- ح- اخذ کفیل با تعیین وجه الکفاله
- خ- اخذ وثیقه اعم از وجه نقد، ضمانت نامه بانکی، مال منقول یا غیرمنقول
- د- بازداشت موقت با رعایت شرایط مقرر قانونی
- تبصره ۱-** در صورت امتناع متهم از پذیرش قرار تأمین مندرج در بند (الف)، قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام صادر و در صورت امتناع از پذیرش قرارهای مندرج در بندهای (ب)، (پ)، (ت)، و (ث) قرار کفالت صادر می شود.
- تبصره ۲-** در مورد بندهای (پ) و (ت)، خروج از حوزه قضایی با اجازه قاضی ممکن است.
- تبصره ۳-** در جرایم غیر عمدی در صورتی که به تشخیص مقام قضایی تضمین حقوق بزه دیده به طریق دیگر

تحریر چترانش

امکان‌پذیر باشد، صدور قرار کفالت و وثیقه جایز نیست.

مواد مرتبط: ماده ۱۳۲ و مواد ۳۲ الی ۳۷ و ۱۳۳ الی ۱۴۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، ماده ۲۱ قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۱۳۸۷، مواد ۳۶ و ۳۷ آ.د.د.و.ر مصوب ۱۳۸۴، ماده ۱۸ قانون صدور چک، ماده ۹۶ قانون اجرای احکام مدنی و مواد ۲۱۸ الی ۲۶۰ و ماده ۲۸۷ و مواد ۶۱۸ و ۶۱۹ و ماده ۶۹۰ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

نموداری چترانش

ماده ۲۱۷- به منظور دسترسی

به متهم و حضور به موقع وی،
جلوگیری از فرار یا مخفی
شدن او
و تضمین حقوق بزه‌دیده
برای جبران ضرر و زیان

وی، بازپرس پس از تفهیم اتهام و تحقیق لازم، در صورت وجود دلایل کافی، یکی از قرارهای تأمین زیر را صادر می‌کند:

- الف- التزام به حضور با قول شرف
- ب- التزام به حضور با تعیین وجه التزام
- پ- التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با قول شرف
- ت- التزام به عدم خروج از حوزه قضایی با تعیین وجه التزام
- ث- التزام به معرفی نوبه‌ای خود به صورت هفتگی یا ماهانه به مرجع قضایی یا انتظامی با تعیین وجه التزام
- ج- التزام مستخدمان رسمی کشوری یا نیروهای مسلح به حضور با تعیین وجه التزام، با موافقت متهم و پس از اخذ تعهد پرداخت از محل حقوق آنان از سوی سازمان مربوط
- چ- التزام به عدم خروج از منزل یا محل اقامت تعیین شده با موافقت متهم با تعیین وجه التزام از طریق نظارت با تجهیزات الکترونیکی یا بدون نظارت با این تجهیزات
- ح- اخذ کفیل با تعیین وجه‌الکفاله
- خ- اخذ وثیقه اعم از وجه نقد، ضمانت‌نامه بانکی، مال منقول یا غیرمنقول
- د- بازداشت موقت با رعایت شرایط مقرر قانونی

تبصره ۱- در صورت امتناع متهم از پذیرش قرار تأمین مندرج در بند (الف)، قرار التزام به حضور با تعیین وجه التزام صادر و در صورت امتناع از پذیرش قرارهای مندرج در بندهای (ب)، (پ)، (ت) و (ث)،

نشر چتر دانش شماره پیاپی ۵۸۲۰

نشر پتر دانش / آزمون کانون وکلا ۱۴۰۴

تطبیق با کتاب چتر دانش

قرار کفالت صادر می‌شود.

تبصره ۲- در مورد بندهای (پ) و (ت)، خروج از حوزه قضایی با اجازه قاضی ممکن است.

تبصره ۳- در جرایم غیر عمدی در صورتی که به تشخیص مقام قضایی، تضمین حقوق بزه‌دیده به طریق دیگر امکان پذیر باشد، صدور قرار کفالت و وثیقه جایز نیست.

نموداری
چترانش

(آموزش) ۰۲۱-۶۶۴۱۴۸۴۸ (نشر) ۰۲۱-۶۶۴۹۲۳۲۷

آدرس موسسه (دفتر مرکزی): تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خیابان فخررازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۷